

જરતોશતી ધર્મશિક્ષક.

ખનાવનાર

એદલજી કેરશાસ્ત્રજી આંટીઆ.

નામદાર સર જમશેદજી જીભાઈ જરતોશતી

મદરેસાનો જંદ શિક્ષક

તથા

મજકુર નામદારનાં ધર્મ ખાતાંની ધાબીતજાવ

ખાતેની છોકરીઓની નિશાજનો જંદ

અવસ્તા શિખાડનાર.

“પદ્મીને તો ખાવર મદીરમ્ ક મીનમ ક ગોયમ્
ક વર્જમ્, દીને અવીજેહુ આસ્તુઆન્ હોમ્.”

ઓ ખલકના ખાવીંદ! તારી ખાલિસ દીન
ઉપર હું એતેકાદ રાખનારો છું માટે તારાં ફર-
માનોને હું કબુલ રાખું, તેઓને હું વાદ રાખું,
અને તેઓને દુન્યાનાં લોકોમાં હું જાહેર કરે.
અને તેને લગતાં કામો કરે.

આવૃત્તિ ત્રીજી.

મુબઈ:

ફાઉ પ્રીટીંગ પ્રેસ,

સને ૧૨૫૩ યજ્ઞદેજરદી-સને ૧૮૮૪.

કીમત ચાર આના.

જરતોશ્તી ધર્મ શિક્ષક.

ખનાવનાર

ઐહલજ કેરશાસ્ત્રજ આંટીઆ.

નામદાર સર જમશેદજી જીભાઈ જરતોશ્તી

મદરેસાનો જ'દ શિક્ષક

તથા

મજકુર નામવરનાં ધર્મ ખાતાંની ઘોઘીતલાવ

ખાતેલી છોકરીઓની નિશાલનો જ'દ

અવસ્તા શિખાડનાર.

“પ કુર્માનેતા ખાવર પદીરમૂઝ મીનમૂઝ ગોયમૂ
ઝ વર્જમૂ, દીને અવીજેહુ આસ્તુઆનૂ હોમૂ.”

ઓ ખલકના ખાવીંદ ! તારી ખાલેસ દીન
ઉપર હું એતકાદ રાખનારો છું મારે તારાં કરમા-
નાને હું કબુલ રાખું તેઓને હું યાદ રાખું અને
તેઓને દુન્યાનાં લોકોમાં હું જાહેર કરું અને તેને
લગતાં કામો કરું.

આવૃત્તિ ત્રીજી.

મું બ ઈ :

ફાઈ પ્રીટીંગ પ્રેસ.

સને ૧૨૫૩ યજ્ઞજેરદી-સને ૧૮૮૪ ઇસવી.

કીમત ચાર આના.

૨૭૫૬

આ ચોપડી કાયદા પ્રમાણે રેજીસ્ટર કરાવી છે.

~~સ્વચ્છ~~

નેકનામ સર જમરોદળ જીજીભાઈ બારોનેટ,
સી. એસ. આઈ.

રોડજ સાહેબ હીરજીભાઈ હોરમજી રોડના,
રોડજ સાહેબ ફરામજી નાશીરવાનજી પટેલ,
રોડજ સાહેબ ખુરશોદજી ફરફુનજી પારખ,
રોડજ સાહેબ દીનશાહજી માણેકજી પીટીટ,
સર જમરોદળ જીજીભાઈ ટરાન્સલેશન ફંડના
તરફી સાહેબો જોગ,

માનવંત સાહેબો,

જરતોશતી ધર્મનો ફેલાવો થયેલો જોવાને તમે લી-
લસોજ બતાવતા આપ્યા છે. અને જરતોશતી શીરકાનું
ભણું ચાહવામાં નેક નેમ ધરાવોછો તેનાં માનની છંદાની
દાખલ આ નાંની ચોપડી તમે સાહેબોને અર્પણ કરવાની
રજા લેઉં છું.

માનવંત સાહેબો,

હું છું તમારો તાબેદાર સેવક
એદલજ કેરશાસ્ત્રજ આંટીઆ.

આ ચોપડી તપાસીને દરતુરજી સાહેબ પેશુતનજી બેહરાંમજી સંજાણાએ આપેલો અભિપ્રાય.

ભાઈ એદલજી કેરશરપજી આંડીઆએ આએ 'જ-
રતોશતી ધરમ શીક્ષક' નામની નાની ચોપડી જરતોશતી
બચાંઓને આપણા મજલબની ટુકમાં સહમજ આપવાની
મતલબથી બતાવીને હમોને વાંચવા સારૂ મોકલી હતી
અને તે હમોએ તપાસીછે. આએ નાઠલું પુસતક ભાઈ
એદલજીએ સારાં ધેઆતથી અને સલીસ એબારતમાં
રચીહિછે, તેમજ તેમાં જરતોશતી દીનને લગતા બોલા-
સાઓ સગલ જવાબના આકારમાં બચાંઓને સહમજ
પડે એવા તુક ફૂકરાઓમાં સહમજવેઆએ માટે આએ
પુસતક જરતોશતી બચાંઓની ધરમ સંબંધી કેલવણીને
સારૂ કેટલેએક દરજ્જે ઉપીઓગીછે, તેથી નેક જરતો-
શતીઓને આએ પુસતક ખરીદ કરી પોતાનાં નાઠલાં બા-
લકોને તે ઉપરથી ધરમને લગતી કેલવની આપવાની હમો
એલતેમાસ કરીએ છીએ.

રોજ ૬ માહ ૩ સને ૧૨૪૬ ઇઆજકજરદી.

લાં પેશોતન દરાતુર બેહરાંમજી સંજાણાં.

દીબાચો ત્રીજી આવૃત્તિનો.

જ્યારે ૧૮૭૬ નાં સાલમાં અમોએ આ “જર-
તોશ્તી ધર્મ શિક્ષક” ની પેઢેલી આવૃત્તિ બાહર પાડી ત્યારે
અમોને એટલી વજી ન હતી કે સાત વરસની મુદતમાં
તેની ૫૦૦૦ નકલો ખપી જવાથી આજે અમોને ત્રીજી
મરતમે આ નાનાં પુસ્તકને જરતોશ્તી આલંબમાં રજુ ક-
રવાની ખુશાલી ભરેલી તક મળશે. પણ આ સાત વર-
સની મુદતમાં આપણી જરતોશ્તી નીશાળોમાં આપણાં
પાક ધર્મનું જ્ઞાન આપવાની તારીફ લાએક કોશિશ ચાલું
થઈ છે અને તેમજ જરતોશ્તી માખાપોને પણ પોતાનાં
બચ્ચાંએને પોતાની દીનની તાલીમ આપવાની અગત
જાણ છે તેથી ૧૮૮૦ નાં સાલમાં જ્યારે આ પુસ્તકની
ખીજી આવૃત્તિ પ્રગટ કરવાની અમોને ફરજ થઈ પડી
હતી, ત્યારે આ વરસે એજ ઉપયોગી પુસ્તકની ત્રીજી
આવૃત્તિની અમો ઉપર ઘણે ડેકાંણેથી માંગણી થઈ છે.
એ માંગણી મુજબ અમલ કરતી વખતે અમોએ આ
નાનાં યંથમાં કેટલોક નવો સુધારો કરવાની પ્રજા જોઈ
છે. આ પુસ્તકમાં હાલ અમોએ ગણત્રીનાં થોડાક સવાલો
કાહાડી નાંખીને તેમને બદલે ઘણાક નવા સવાલ જવાબો
વધાર્યા છે. આ નાનાં પુસ્તકનો ખપ અત્રેની તેમજ દે-
શાવરો ખાતેની ઘણીક જરતોશ્તી નીશાળોમાં વધી ગયશે.
જોઈ અમને ખુશાલી ઉપજે છે અને એ રીતે અમારી
અદનાં કોશિશની કદર ખુજવા માટે અમો જરતોશ્તી
આલંબનો આભાર માનીએ છીએ.

મુંબઈ તા. ૧૦ મી માર્ચ સને ૧૮૮૪.

એ. કે. આંદીઆ.

દીખાયો ખીજ આવૃત્તિનો.

“ જરતોરતી ધર્મ શિક્ષક ” નામનાં અમોઝે સને ૧૮૭૬ નાં સાલમાં પ્રગટ કીધેનાં નાનાં પુસ્તકની ૩,૦૦૦ નકલો જલદી ખપી જવાથી, અને જરતોરતી નિરાળોમાં આ પુસ્તક નાનાં બાલકોને ખરતું તથા અવશ્યતું થઈ પડવાથી, એ ચોપડીની ધડી ધડી જરૂર પડશે એમ સમજીને તેની ખીજ આવૃત્તિ છપાવવાનું અમે દરૂસ્ત જોયું છે. પેહેલી આવૃત્તિ છપાઈ તે વેલા મુંબઈનાં વર્તમાન પત્રોએ અમારી આ ચોપડી વિશે પોતાની પસંદગી બતાવી હતી તેનો સાર આ પુસ્તકની સેવટે અમોઝે એકડો પ્રગટ કીધો છે. આવાં પુસ્તકોની જરતોરતી આલમ કદર જુએ છે અને તેનો ઉપયોગ સમજે છે, એવી અમારી ખાતરી થઈ ચુકી છે, માટે અમારી મહેનતની જે કદર જુજવામાં આવી છે અને હવે પછી જુજશે તે થકી અમે અમારા હમદીન બાઈઓના ઉપકારી છીએ અને થઈશું.

એ. કે. આંડીઆ.

દી બા ચો.

નાંની વચનાં બાલકોને આપણા બરહક જરતોરતી ધર્મે તથા નીતિને લગતું જ્ઞાન સેહેલથી આપવાને બની આવે એવા હેતુથી આ ચોપડી જરતોરતી કોમનાં બાલકોને સારૂ તૈયાર કીધીછે. તે મધે જે કાંઈ ખાંમીઓ હમારા વિદ્વાન બાહ્યોને નજર આવે તે દરગુજર કરવી અને મેહર-બાનીની રાહિ હમોને તે જાણાવવાની તસ્દી લેવી કે હવે પછી એ પુસ્તકની ખીજ આવૃત્તિ કહાડતી વેલા તે ઉપર ધ્યાન પોહિંઆડવામાં આવે.

હમોએ કેટલેક ઠેકાણે ‘કુટનોટસ’માં યજ્જને, વંદીદાદ, યશ વિગેરેનાં ફકરાનાં નંબર ટાંકી બતાવ્યાછે તે પ્રાકૃતિક વેસ્ટર્નમાં આપણા પાક અવસ્તાને એકઠા કરી છપાવેલાં પુસ્તક પ્રમાણેછે અને એ ફકરાઓ હમોએ જંદ બાધામાં ટાંકી બતાવ્યા નથી તેમજ તેના શબ્દે શબ્દનો તરજુમા પણ કર્યો નથી પણ માત્ર તે ફકરાઓનો સારાંશજ આપ્યોછે.

નામદાર સર જમશેદજી જીજીબાઈનાં ધર્મે ખાતાને લગતી છોકરીઓની એક નિશાળમાં જંદ અવસ્તાની કેલ-વળી હમારે હસ્તક આપવામાં આવેછે તેના લાંબી મુદતના હમારા અનુભવ ઉપરથી તેમજ ઉપરી દસ્તુરજી સાહેબ પેશુ-તનજી ખેહરાંમજી સંજાણાએ તથા મજકુર ધર્મ ખાતાનાં ‘સેક્રેટરી’ શેઠ નશરવાનજી ખેહરાંમજીએ એવી ચોપડીની

અગત ખતાવ્યાથી આ ચોપડી તૈયાર કરવા પાછલ હમોએ
ખતલી ફેશિય કીધી છે અને ઉમેદ રાખીએ છીએ કે આ
ચોપડી સર્વને પસંદ પડશે.

હમારે જણાવવું જોઈએ કે એવી જાતની ધણીક
ચોપડીઓ બાલકોને ધર્મની કેલવાણી આપવાની મતલબથી
આજ સુધીમાં બહાર પડી ચુકી છે, પણ આ ચોપડીમાં
બાલકોને લાયકની ધણીક સેહેલી બાબદો સમાવીને તથા
જરતોસ્તી ધર્મને લગતાં મુખ્ય ફરમાનો દાખલ કરીને આ
ચોપડી જરતોસ્તી બાલકોને વધારે ઉપયોગી થઈ પડે
એવી નેમ હમોએ રાખી છે.

આ ચોપડી બાહર પાડવા આગમજ દસ્તુરજ સાહેબ
પેશુતનજ જેહગંમજ સંજાણાએ તરફી લઈને તપાસી છે
ગાદે તેઓનો ઉપકાર આ જોગવાઈએ હમો માનીએ છીએ
તેમજ જરતોસ્તી અનજુમનનાં ફંડના તરફી સાહેબોએ
હમોને આ કામમાં ઘટલી મદદ આપી છે તેથી તે સાહે-
બાનોબી ઉપકાર આ જોગવાઈએ હમો માનીએ છીએ.

એ. કે. આંટીઆ.

સાંકલ્પીક.

જગતના બનાવનાર અદુરમજદ વીથે.....	૧
અમશારૂપંદ, કૃત્રેશતા દેવ દરજે અને પેલી દુન્યા વીથે	૩
પેગંબર અશી જરતોશત વીથે.....	૭
ધર્મ વીથે	૧૯
જરતોશતી ધર્મમાંથી મલતી નીતિ વીથે	૨૫
બંદગી વીથે.....	૩૫
સુદરેહ અને કુસ્તી વીથે.....	૩૯
ગહંબાર, ગાથા, ગેહ અને જશન વીથે	૪૫
માણુસની ક્રરજે તથા તેના યુજરવા પછીની હાલત વીથે	૫૧
જરતોશતી ધર્મને લગતાં પુસ્તકો વીથે.....	૬૦
ઘરાન દેશ તથા અવસ્તામાંથી મલતા ઘરાનના પાદ- શાહો વીથે	૬૨
પરગુટણુ બાબદો વીથે	૭૬

જમતના ખનાવનાર અહુરમઝદ વીશે.

સવાલ-જમતના ખનાવનાર કોણ ?

જવાબ-દાદાર અહુરમઝદ.

સૌ-તે વીશે પાક અવસ્તામાં કાંઈ લખાણ આવેલું છે ?

જૌ-હાલ, એકું લખાણ આવે છે કે “પેદા કરનાર અહુરમઝદને હમો યાદ કરીએ છીએ....કે જે સાહેબ ઘણોજ દબદબાવાળો, ચલકાટવાળો, સર્વેથી મોટો, સર્વેથી સરસ, સર્વેથી સોહામણો, વાજબી ઈનસોફ કરનારો, ઘણોજ અકલમંદ, સારી જાતનો, ઘણોજ પવિત્ર, નેક જાણનારો, ખોહોળી ખુશીવાળો છે જેણે આપણને પેદા કીધા, જેણે આપણને ઘડી-આ, જે આપણું રક્ષણ કરે છે, જે અતીથય વરધી કરનાર મીનો છે.” (૧)

સૌ-દરેક ચીજની સંભાળ કરનાર અને પાળનાર કોણ છે ?

જૌ-પાક પરવરદેગાર સિવાય બીજો કોઈ નથી.

સૌ-તે વીશે અવસ્તામાંથી શું લખાણ મળે છે ?

જૌ-પરવરદેગાર બોલે છે કે “સંભાળનાર, પેદા કરનાર અને પાળનાર હું છું.” (૨)

---

(૧) યજ્ઞશને હા ૬૩૧-૬-૧ લો તથા યજ્ઞશને હા ૧ લો ૬-૧ લો. (૨) અહુરમઝદ યજ્ઞ ૬-૧૨મો.

સૌ-પાક પરવરદગાર ક્યાં છે ?

જૌ-તે સઘલે ઠંકાણે છે અને માણસ જાતનાં જાહેર કામોને તે જોય છે એટલુંજ નહીં પણ છુપાં કામોનેથી તે જોય છે.

સૌ-ખોદાનો આકાર કેવો છે ?

જૌ-તેને કંઈ આકાર નથી પણ માત્ર એક રોશનીનો ઝરો છે.

સૌ-ખોદા આપણને દખાતો નથી ત્યારે આપણે કેમ જાણીએ કે તે છે ?

જૌ-તેની બનાવેલી ઉમદા ચીજો ઉપરથી તેની હસ્તી માલમ પડે છે. કુદરતમાં જે જે ચીજો માણસ જાતથી નહીં બની શકે તેવી ચીજોનો બનાવનાર કોઈ હોવો જોઈએ અને તે ખોદા પોતે છે.

સૌ-ખોદાનાં નામ કેટલાં છે ?

જૌ-તે સાહેબની ખુબીનો જેમ પાર નથી તેમ તેના નામોથી બેહુદ છે, પણ પાક અવસ્તામાં તેનાં મુખ્ય નામ ત્રણ છે.

સૌ-ખોદાના મુખ્ય ત્રણ નામો છે તે ક્યાં ?

જૌ-દાદાર, અહુરમઝદ અને અશો.

સૌ-એ ખોદાનો અર્થ શું ?

જૌ-દાદાર એટલે પેદા કરનાર, અહુરમઝદ એટલે મહાજ્ઞાની સાહેબ, અને અશો એટલે પવિત્ર.

સૌ-ખોદાને અવસ્તામાં વારેઘડીએ ક્યાં નામથી ઓળખેલો છે ?

જૌ-અહુરમઝદ.

સૌ-ખોદાને 'મીનાઆન મીના' કહે છે તેનું કારણ શું ?

જૈન-આપણુ માણસ જાત મીના ચળદા (ફરેશ્તાઓ) ને જોઈ શકતા નથી અને તેઓને લગતી સમજ ધરાવી શકતા નથી તેમ ચળદા અશો અહુરમજ્દને લગતી દાનાઈ અને સમજ મેળવી શકતા નથી તેથી તેને મીનાઆન મીના કહે છે.

સૌ-ખોદાતાલાએ દુન્યાની અંદર માણસની છંદગીના આધારને માટે કઈ મુખ્ય ચીજ પેદા કીધી છે ?

જૈન-રોશની, હવા, પાણી, ગરમી, ઝાડપાણુ, ગોસ્પંદ વગેરે ખીલ ઘણી ચીજો માણસનાં સુખને સારું ખોદાએ પેદા કીધી છે.

અમશાસ્પંદ, ફરેશ્તા, દેવ દરજ્જે અને પેલી દુન્યા વીશે.

સૌ-અમશાસ્પંદ ખોલનો અર્થ શું ?

જૈન-ઘણા પુનર્જા અને અમર્ગ.

સૌ-અમશાસ્પંદ કેટલા છે અને તેઓ શાના નામો છે ?

જૈન-છ છે અને તે ખોદાની શક્તીઓનાં નામ છે જેવાં કે બેહુમન, અરદીબેહેશ્ત, શેહુરેવર, અસ્પંદારમદ, ખોરદાદ, અને અમેરદાદ.

૨૧૦-એઓના નામ પાક અવસ્તામાં શું છે ?
અને તેના અર્થ શું ?

૨૧૦-વહુમને એટલે લલું મન, અસવહીરત એટલે ઉત્તમ પવિત્રાઈ, ક્ષત્રવૈર્ય એટલે બાદશાહી અથવા હુકુમત, સ્પેંત આરમૈતી એટલે ડાહ્યાપણ, હૃર્વ-તાત્ એટલે પુરતાપણું, અને અમેરેતાત્ એટલે અમર્ગી.

૨૧૦-એ નામોના અર્થ ઉપરથી તમે શું સમજ્યાં ?

૨૧૦-લલી મનશનીના ગુણ, પવિત્રાઈ એટલે નેકી અને સચ્ચાઈ, હુકુમત એટલે મોટાઈ, ડાહ્યાપણ, સુખાકારી, કીરતી, અને જીવ અમર્ગ રહે એવા સારા ગુણો મેલવવાની જો આપણે બાહેશ રાખીએ તો ખોદાની એ છ શક્તીની મારફતે તેની આપણે મદદ માંગીએ છીએ.

૨૧૦-યજ્ઞ (ક્રેશતા) શબ્દના અર્થ શું ?

૨૧૦-યાદ અથવા સ્તુતી કરવા લાયક.

૨૧૦-અમશાસ્પંદ અને યજ્ઞોતુ કામ શું ?

૨૧૦-ખોદા તાલાએ તેઓને જુદી જુદી શક્તી આપીને મીના (એટલે પેલી દુન્યા) અને ગેતી (એટલે આ દુન્યા)ની સંભાલ રાખવાને કામો ઠરવી આપેલાં છે.

૨૧૦-પાક અવસ્તામાં કેટલાએક યજ્ઞ અમશાસ્પંદાને નારી જાતીનું રૂપ આપેલું છે તે કયા અને કેટલા છે ?

૨૧૦-તે છ છે જેવા કે અસ્મંદારમદ, આવાં, ગોશ, ફરવરદીન, દીન અને અશીશવંગ.

સૌં-ફરોહર એટલે શું ?

જૌ-કુન્યાની અંદર આત્માને અહુરમઝદની તરફેનમાં રહેવાને વાસ્તે જે શક્તી બખ્ષેલી છે તેનું નામ ફરોહર અથવા ફવશી છે.

સૌં-ખોદાતાલાની મરજીથી આ કુન્યા ચલાવવાને સારૂ જે બે મુખ્ય શક્તી પેદા થઈ છે તેનાં નામ શું ?

જૌ-'સ્પેંતોમઘન્યુશ' અને 'અંગ્રોમઘન્યુશ.'

સૌં-એ શબ્દોના અર્થ શું ?

જૌ-સ્પેંતોમઘન્યુશ એટલે ઝેખી રીતે કુન્યાનો વધારો કરનાર અને અંગ્રોમઘન્યુશ એટલે ઝેખી રીતે તે કુન્યાનો ઘટાડો અથવા નાશ કરનાર.

સૌં-સ્પેંતોમઘન્યુશના હાથ તલે કામ કરનારા આ કોણ છે ?

જૌ-અમશાસ્પદો અને યજ્ઞદો સ્પેંતોમઘન્યુશની મરજી પ્રમાણે કામ કરનારા છે અને કુન્યાનો વધારો કરવામાં મદદગાર થાય છે.

સૌં-અંગ્રોમઘન્યુશના હાથ તલે કામ કરનાર કોણ છે ?

જૌ-દેવો અને દરજ્જો અંગ્રોમઘન્યુશની મરજી પ્રમાણે કામ કરનારા છે અને તેઓ કુન્યાનો નાશ કરનારા છે.

સૌં-દેવો અને દરજ્જો એટલે શું ?

જૌ-દેવ એટલે નુકશાન કરનારાં તથા બદીને

ઉત્પન્ન કરનારાં ખરાબ માણસો તથા પદાર્થો, અને દરૂબે એટલે જીઠાઈનો વધારો કરનારાં.

૨૦-અંત્રોમધન્યુશનો આએ દુન્યામાં દાર શું છે?

૧૦-તે ખનતાં સુધી દરેક માણસને લલચાવીને ખુરા માર્ગ ઉપર ચલાવવાની કોશિશ કરેછે અને પોતાના વીચારને લગતું કામ કરવાને સારૂ માણસને ફાંદામાં નાખેછે.

૨૦-ખોદાતાલાની એ જે મુખ્ય શક્તી વીશે તમે શું સમજ આપશો ?

૧૦-ખોદાતાલાએ દુન્યાની પેદાયશમાં માણસ જાતની પરીક્ષા કરવાને એ જે શક્તી વડે જે માર્ગ કોઢેલા છે એક સારો અને એક ખરાબ અને માણસને અકલ આપી છે તેથી આપણે સારો માર્ગ પસંદ કરવો અને ખુરો માર્ગ તણ દેવો.

૨૦-અંત્રોમધન્યુશનો દાર ક્યાંસુધી જરૂરી રેહશે?

૧૦-રસ્તાખેજ (ક્યાંમત) ના વખત સુધી તે પોતાનાં કામમાં દ્રાવ્યા કરશે અને ત્યાર પછી શેતાની ખવાસ માણસમાંથી ખીલકુલ નીકળી જશે અને સંઘળી દુન્યાનાં લોકો ખોદાઈ માર્ગ અખતીઆર કરશે.

૨૦-ખેહશતનો સરદાર કોણ છે ?

૧૦-સ્પેતોમધન્યુશ.

૨૦-અવસ્તા પ્રમાણે ખેહશતના દરજ્જા કેટલા છે ?

૧૦-હુમતના દરજ્જાવાળું એટલે નેક વીચાર કરનારાઓને મળે તે, હુખ્તના દરજ્જાવાળું એટલે નેક

ઝાલનારાઓને મળે તે. હવરશતના દરજ્જાવાળું એટલે નેક કામો કરનારાઓને મળે તે, અને અનધ્વ રોચાઓ એટલે બેહુદ રોશની ભરેલું. પાણુ પાછલી લખાણોમાં સાત દરજ્જાનાં બેહેશત છે જેવાં કે ચીનવતપુલ, હુમેસ્તગાન, સતરપાયા, મહાપાયા, ખોરશોદપાયા, ગરોથમાન અને અસર રોશની.

સૌ—દાજખનો સરદાર કોણ છે ?

જૌ—અંગ્રોમધન્યુશ.

સૌ—અવસ્તા પ્રમાંણુ દાજખના તબકા કેટલાછે ?

જૌ—ચાર છે, દુશમતના દરજ્જાવાળું એટલે ખુરૂં વીચારનારાઓને મળે તે, દુજીખતના દરજ્જાવાળું એટલે ખુરૂં ઝાલનારાઓને મળે તે, દુજવરશતના દરજ્જાવાળું એટલે ખુરૂં કામ કરનારાઓને મળે તે, અને અનધ્વ તેમ એટલે અતીશય અંધારું દાજખ.

પેગંબર અશો જરતોશ્ત વીશે.

—૦૦—

સૌ—પેગંબર એટલે શું ?

જૌ—ખોદાની તરફથી પેગામ અથવા દીનનો લાવનાર.

સૌ—આએ દુન્યામાં પેગંબરને આવવાનું કારણ શું ?

જૌ—માણસજાતને પાક ખોદા તાલાના હોકમ મુજબ ચાલવાની સમજ આપવા સારૂ, જેથી મા-

ણસો પાક ખોદા તાલાની મરજી મુજબનાં કામો કરીને
આએ તથા આવતી દુન્યાનું સુખ અને મોટાઇ મેળવી
શકે, પુનનાં કામો કરે, અને અનીતીનાં કામોથી દુર રહે.

સૌ-આપણા પેગંબર સાહેબનું નામ શું ?

જૌ-જરતોશ્તર સ્પીતમાન.

સૌ-એ શબ્દનો અર્થ શું ?

જૌ-ચલકતો તારો.

સૌ-જરતોશ્તરને ચલકતો તારો કહેવાનું કા-
રણ શું ?

જૌ-જેમ એક તારો અંધારી રાતે માણસોને
રોશની આપીને તેઓને રસ્તા દેખાડે છે તેમ પેગંબર
અશો જરતોશ્તરે અજ્ઞાન માણસોને ધર્મના જ્ઞાનની
રોશની આપીને ખોદાઇ માર્ગ દેખાડ્યો તેથી એને
ચલકતો તારો કહે છે.

સૌ-એ નામની સાથે સ્પીતમાન શબ્દ આ-
વેલો છે તેનું કારણ શું ?

જૌ-સ્પીતમાન એ શબ્દનો અર્થ ઘણો પ-
વિત્ર એવો થાય છે અને જરતોશ્તરના વડવાઓમાં
એવાં નામનો એક અશો માણસ થઈ ગયો છે કે જેના
નામની ઓલખ પેગંબરના નામની સાથે આપેલી છે.

સૌ-જરતોશ્તરનો જનમ કયે દહાડે થયો હતો ?

જૌ-રોજ દહો અને મહા ૧લો એટલે ખ્રી-
સ્તીસાલને દીવસે.

સૌ-પેગંબર જરતોશ્તરને થઇ ગયાને આજ
કેટલાં વરસ થયાં ?

૪૦-એના જમાના વીશે ચોકસ મત નથી
પણ આસરે ૪૦૦૦ વરસ થયાછે.

૨૦-પેગંબર સાહેબને જનમ ક્યાં થયો હતો?

૪૦-ધરાન દેશમાં 'જબર' નામના પહાડમાંથી
વેહતી 'દરજ' નામની નદીને કીનારે આવેલાં 'રઝે'
નામનાં શહેરમાં થયો હતો.

૨૦-આપણા પેગંબરની માએ તથા બાપનું
નામ શું?

૪૦-માએનું નામ દોગદો અને બાપનું નામ
પોરોશસ્પ હતું.

૨૦-પેગંબર સાહેબની બાયડીનું નામ કહો.

૪૦-હવેલી.

૨૦-પેગંબરને કેટલાં છોકરાં હતાં અને તે
જાનાં નામ શું હતાં?

૪૦-છ, તેમાં ત્રણ છોકરા અને ત્રણ છોકરી
હતી, એસદવાસ્તર, ઉર્વતતનર અને હવરેચીઝ (યાને
ખોરશેદચેહર) એ ત્રણ છોકરા હતા, અને ફેની,
ઝીતી, અને પોરચીસ્તી નામની ત્રણ છોકરી હતી.

૨૦-પેગંબર જરતોશ્તથી તે સ્પીતમાન સુધીની
પેહેડીના નામ દેખો.

૪૦-જરતોશ્ત, પોરોશસ્પ, પેતેરસ્પ, આર્વદ-
સ્પ, હેચદસ્પ, ચક્કનોશ, પેતેરસ્પ, અર્જદસ્પ, હરદાર
અને સ્પીતમાન.

૨૦-પેગંબર જરતોશ્ત કોણની આલાદથી હતા?

૪૦-પાદશાહ ફરેહુનની આલાદથી.

સૌ—પેગંબર જરતોસ્તે ખોદાની હજુરથી દી-
નને લગતી સમજ મેળવવાની કોશિશ કેટલાં વરસની
ઊંમરે કરવા માંડી હતી ?

જૉ—ત્રીસ વરસની ઊંમરે.

સૌ—કેટલાં વરસની ઊંમરે દીન જાહેર કીધી ?

જૉ—ચાલીસ વરસની ઊંમરે.

સૌ—પેગંબરે કયા પાદશાહના વખતમાં અને
કયાં શહેરમાં દીન ફેલાવી ?

જૉ—કચ્છે ગુરતાસ્પના વખતમાં, બલખ શહેરમાં.

સૌ—પાદશાહ કચ્છે ગુરતાસ્પે પેગંબર જરતો-
સ્તની દીન કેવી તરેહથી કબુલ રાખી ?

જૉ—પાદશાહ કચ્છે ગુરતાસ્પે જરતોસ્તની દીન
કબુલ નહીં રાખી પણ જ્યારે અશો જરતોસ્તે કે-
ટલાક મોજેજ બતાવ્યા, આદરપુરજન નામના આ-
તશનો અમલકાર, તથા સરવના ઝાડનો મોજેજ તથા
અવસ્તા કલામની ખુખીઓ દખાડી તથા ફરેશ્તાઓની
મારફતે તેની દીન કબુલ કરવાની પાદશાહને ચેતવાણી
મલી તથા કાબેલ અને વીદવાનોને ખોલાવી તેઓની સાથે
તકરાર કરાવી તેમાં અશો જરતોસ્તે દખાડેલું કુદરતી
શક્તિવાળું જ્ઞાન જોઈને ગુરતાસ્પ પાદશાહે દીન ક-
બુલ કીધી.

સૌ—અશો જરતોસ્તની દીન પાદશાહ ગુરતા-
સ્પે કબુલ કીધી તેના બદલામાં પેગંબર જરતોસ્ત
તરફથી પાક દાદારની હજુરમાં ચાહેલી દાવાથી તે
પાદશાહને કઈ મોરાદ મળી હતી ?

૪૦-પાદશાહ ગુસ્તાસ્પે જીવતાં જીવત ઝેડે-
શતનું મકાન બેઠું, તેનો ઝેડો અસ્પંદીઆર રોઈ-
નતન એટલે જોરાવર બદનનો થયો. તેનો બીજો
ઝેડો પેશુતન અમર્ગ થયો, અને તેનો વજર જન-
માસ્પ લવિબ્યમાં બનનારી વાત જાણનારો થયો.

૪૦-જરતોશતના મોજેજાઓ કેવી પ્રકારના હતા?

૪૦-જનમતી વખતે તે હસીઆ હતા; તે રો-
હરનો દારાંશરૂન નામનો જીલમગાર પાદશાહ જે
જાદુગર હતો તેણે જરતોશતને મારી નાખવાને ઘણા
ઉપાયો કીધા હતા તેમાં તે ફાવ્યો ન હતો—જેવાકે
વરુઆના ટોલામાં નાખ્યો, આતશની ચેહેમાં નાખ્યો,
પણ તેમાં તેને કશી રોતનું નુકશાન થયું નહીં; આ-
દરખુરજીન નામનો આતશ જે તે પોતાની સાથે લા-
વ્યો હતો તેમાં એવો ચમતકાર હતો કે હાથમાં લે
તો હાથ દાજતો ન હતો અને તે આતશ સુખડ તથા
લાકડાં વગર હમેશાં બળતો રોશન રહેતો હતો; સર-
વનું ઝાડ જે તે લાવ્યો હતો તેના દરેક પાદડાં ઉપર
ગુસ્તાસ્પ પાદશાહને ચેતવાણી આપવા સાર કદરતો
રીતે લખાઈ રહેલું હતું કે “ગુસ્તાસ્પ પાદશાહ તું જ-
રતોશતી દીન કબુલ કર.” એ વજેરે ઘણાએક મોજે-
જાઓ ચમતકાર ભરેલા તેણે કરી ખતાવ્યા હતા કે
જેનું ઝેઆન જરતોશત નામામાં વીગતવારે કરવામાં
આવેલું છે.

૪૦-જરતોશતના જનમવાથી સ્પેનામીનોની
પેદાયશને કેવી ખુશાલી થઈ ?

૪૦-જરતોશ્તે કુન્યામાં લડી ચીજોની આ-
ખાદી વધારવાનો, તથા નેક રાહા ઉપર ચાલવાનો
માણસોને માર્ગ ખતલાવ્યો તેથી જેટલી પેદાયશ સ્પે-
નામીનોની હતી તેટલી ખુશાલ થઈ અને સુકરાના
માગવા લાગી કે જરતોશ્ત જેવો અધોરનાન અમારે
માટે ભલે જનમ્યો.

૪૦-જરતોશ્તના જનમવાથી દેવો એટલે પુરા
ખવાસના માણસોને શું નુકસાન થયું ?

૪૦-તેઓ પસ્તાવો કરવા લાગ્યા કે એ અશો
માણસ આપણો નાશ કરશે અને તેઓ ખીહીધા કે
એ અશો માણસ આપણને કોઈખી ખુર્ગ કામમાં
ફાવવા નહીં દેશે તેથી તેઓ ઘભરાટમાં પડીને અફ-
સોસ કરવા લાગ્યા.

૪૦-જરતોશ્તે પોતાની દીન ફલાવી ત્યારે પુરા
દેવો અને દેવ અવતારી લોકોએ તેનો નાશ કરવાની
કોશિશ કીધી ત્યારે તેઓને કેવી રીતે હરાવ્યા ?

૪૦-તે પોતાના કામપર મકંમ રહ્યો અને
તેઓથી ખીહીધા નહીં. અને “યથા અહુ વધર્યો” (કે
જેની અંદર અશો અહુરમજ્દની મરજી મુજબ ચા-
લવાથી આદમીને ખંધે જેહાંનનું સુખ મળનાર છે)
ના કલામ પઠવાથી દેવોને મારી હયાવ્યા તથા સાચા
વીચાર, સાચાં વચન અને સાચાં કામોનો ઊંધ
આપવાથી જે લોકો અગાઉ દેવ અવતારી (યાને દે-
વના કરતુકવાળા) હતા તેઓનો નાશ કીધો. (૧)

(૧) જમીઆદ યસ્ત ૩૦ ૮૧ મો. ૧૯ મી પરગરદ ૩૦ ૨જો.

સૌ-અશો જરતોશત ખોદાની હજુરથી કંઈ ચીજો લાવ્યો હતો ?

જૌ-અવસ્તાના એકવીશ પુસ્તકો, આદરપુર-જન નામનો આતશ, અને સરવનું ઝાડ.

સૌ-જરતોશતનો વડો સાગેદો કોણ હતો ?

જૌ-તેના કાકાનો છોકરો મેદીઓમાહા.

સૌ-જરતોશતના ખીજ સાગેદો કોણ હતા ?

જૌ-જામાસ્પ, ફરશોસ્ત્ર, પાદશાહ કઝે ગુસ્તાસ્પ, ગુસ્તાસ્પની બાનુ હતોશી અને તેના બેટો અસ્પંદીઆર વગેરે ઘણાએક સાગેદો થયા હતા કે જેઓના નામે ફરવરદીન યશતમાં આવેલાં છે.

સૌ-જરતોશતની આગમજ ઇનારના લોકો કયો ધર્મ પાળતા હતા ?

જૌ-મજદીયસ્ની ધર્મ પાલતા હતા.

સૌ-જરતોશતની આગમજના દીન પાલનારા-ઓને શું કહેતા હતા ?

જૌ-પોઘર્યોતકેશી લોકો કહેતા હતા.

સૌ-જરતોશતને પોતાનેખી પોઘર્યોતકેશ કહેલો છે તેનું કારણ શું ?

જૌ-એને પોઘર્યોતકેશી કહેવાનું કારણ એ કે એ પોઘર્યોતકેશી ધર્મમાં જનમ્યો હતો, અને એણે પોતાની દીનનો ફલાવો તો ૪૦ વરસની ઉંમરે કર્યો હતો.

સૌ-જરતોશતની આગમજ કયા મહાભારત પુરષોને દીનની આગાહી મળી હતી ?

૪૦-ગૈઓમર્દ, હોશંગ, તેહમુરસ જમશેદ, ફરેકુન, મીનાચેહર, અને કેબુશર.

૪૦-એ બધા માહાભારત પુરૂષોને આપણા ધર્મમાં કયાં નામથી ઓલખેલા છે ?

૪૦-સોબ્યંતો એટલે કે ધર્મના જ્ઞાનની રોશની આપી ઓદાઈ માર્ગ ખતલાવનારા.

૪૦-જરતોશ્તની પછી કયા પુરૂષોએ મોજેજ ખતાવ્યા હતા ?

૪૦-અરદાએવીરાફ અને આદરબાદ મારેસ્પંદ.

૪૦-અશો જરતોશ્ત પછી તેનું કામ ચલાવનારા વડા ધર્મગુરૂને અવસ્તામાં શું નામ આપ્યામાં આવ્યું છે ?

૪૦-જરથુશ્ત્રાતેમો.

૪૦-એ ઓલનો અર્થ શું ?

૪૦-અશો જરતોશ્તને ઘણોજ મલતો એટલે દસતુરાંન દસ્તુર યાને ધર્મનો વડો.

૪૦-જરતોશ્તનો ધંધો શું હતો ?

૪૦-અશો જરતોશ્તનો ધંધો દીનની સમજ વગરનાં લોકોને ઓદાઈ ધર્મ સમજવી દીનનો ફલાવો કરવાનો હતો, કેમકે તે અવસ્તામાં એક ઠેકાણે ઓલે છે કે “ઘરોનાં, મોહોલાનાં, ગામનાં, દેશનાં અને મુલકોનાં બધાં માણસોને દીન પ્રમાણે વીચારવાને તે પ્રમાણે ઓલવાને અને તે પ્રમાણે કામો કરવાને હું

શીખવશ અથવા ઉત્તેજન આપશ.(૧)

સૌ-અશો જરતોશત કયા ધંધાઓના ઉપરી હોતા ?

જૌ-તે સાહેબને અથોરનાન, રથેશતાર, અને વાસ્ત્રીઓશના પેશો કરનારામાં સૌથી સરસ ગણેલોછે. એટલે એ ત્રણડે ધંધાદારીઓમાં તે વડો ગણાતો હતો.

સૌ-જરતોશતને “અથોરનાન”ના સરદાર કે-
હવાનું કારણ શું ?

જૌ-જેમ એક અથોરનાન અથવા મોખેદ પોતાના ધર્મનું જ્ઞાન લઈને ખીજીઓને શીખવે તેમ જરતોશતે પેહલાં લોકોને ધર્મ સમજાવ્યા તેથી એને અથોરનાનના સરદાર કહેલો છે.

સૌ-જરતોશતને “રથેશતાર” કહેલો છે તેનું કારણ શું ?

જૌ-જેમ એક રથેશતાર (એટલે પાદશાહ અથવા પેહલવાન) પોતાના દશને માટે લડીને દુશમનને હરાવે તેમ જરતોશતે પુરાં માણસો જેઓ તેના ધર્મની આડે આવતાં હતાં તેઓને તકરાર કરીને હરાવ્યાં તેથી એને “રથેશતાર”ના સરદાર કહેલો છે.

સૌ-એને “વાસ્ત્રીઓશ”ના સરદાર કાંય કહેલોછે ?

જૌ-જરતોશતે માણસોને જમીન ખેડી તેમાં પાક વધારવા ને ઉધ્યાગી થવા શીખવ્યાં તે ઉપરથી એને “વાસ્ત્રીઓશ” એટલે ખેડુતોના સરદાર કહેલોછે.

સૌ-પાક જોદાતાલાએ અશે। જરતોશતને શું મરતબો આપ્યો હતો ?

જૌ-પાક જોદાના ફરમાનને તાએ રહીને તેણે દીન ફેલાવી હતી અને પરહેજગારી અને નકીના કુન્યામાં વધારો કીધો હતો તેથી પાક જોદાતાલાએ તેને 'યજ્ઞદ'ના ખેતાબ આપ્યો હતો કે જે ખેતાબ આએ ફ્રાની કુન્યાનાં બીજાં કોઇબી માણસને મળ્યો નથી.

સૌ-જોકે દાદાર અહુરમજ્ઞદ બંધે જીહાંનનો સરદાર છે તોપણ તે સાહેબે પોતાની તરફથી કયાં માણસને આએ કુન્યાના સરદાર તરીકેના એલકાબ આપ્યો છે ?

જૌ-જરતોશત સ્પીતમાનને આ કુન્યાનો સરદાર કહેલો છે. (૧)

સૌ-અશે। જરતોશત જોદાતાલા પાસેથી પેહેલ વેહેલાં શું જાણવાની ખાહેશ રાખી હતી ?

સૌ-અહુરમજ્ઞદના પેદા કીધેલા સ્પેંતોમૈન્યુશને લગતી સમજ તથા ખેહુમનની અકલ માગી હતી. (૨)

સૌ-જરતોશત અહુરમજ્ઞદની હજુરમાં કેવો રીતે પોહોંચ્યો હતો ?

જૌ-ખેહુમન અમશાસ્પંદની મારફતે. એટલેજે પોતાનાં ભલાં મનની શક્તીથી. (૩)

---

(૧) વીસપરદ કરદો રજો ફ. ૪ થો. (૨) યજ્ઞને હા રત્તો ફ. રજો. (૨) યજ્ઞને હા રત્તો ફ. ૩ જો.

૨૦-જરતોશતે અહુરમજ્દને જોવાની ખાહેશ કેવી રીતે રાખી હતી ?

૪૦-અશોઈ અને રાસ્તીની મારફતે અહુરમજ્દને જોવાની ખાહેશ રાખી હતી. (૧)

૨૦-પેગંબર જરથોશ્તના જન્મારાનો ટુંક હેવાલ આપો ?

૪૦-પેગંબર અશો જરતોશ્ત ધરાન દેશના 'રમે' શેહરમાં જનમ્યો હતો. તેના બાપનું નામ પોરોશસ્પ અને માએનું નામ દોગદો હતું. તે પાદશાહ ફરેદુનની ઓલાદનો હતો. તે જ્યારે જનમ્યો ત્યારે હસીઓ હતો. તેણે પોતાને સમજ મળતાંવાર પોતાના મનમાં ભલા વીચારનું રહેઠાણ કીધું હતું અને બેહમન અમશાસ્પંદની મારફતે તે ઓદાતાલાને મલ્યો હતો અને દીનને લગતાં ફરમાનોની સમજ મેળવી હતી, જે ફરમાનો તેણે માણસોમાં જાહેર કીધાં હતાં-તે દીન લાવ્યો ત્યારે ધરાનમાં કએ ગુરતાસ્પ રાજ કરતો હતો જેણે પેહેલાં તેની દીન કબુલ નહી કીધી પણ જરતોશ્તે તેની પુરતી ખાતરી કીધાથી તેણે એ દીન કબુલ રાખી હતી તથા પોતાનાં બીજા મુલકોમાંથી તેનો ફલાવો કરવામાં બનતી કોશેશ કીધી હતી. પછી તુર્કસ્તાનના પાદશાહ અરજસ્પે ગુરતાસ્પને કહેવરાવ્યું કે તું એ દીન છોડી દે પણ ગુરતાસ્પ તે દીન ઉપર મકમ રહ્યો તેથી સેવટ્ટે એક

મોઠી લડાઇ થઇ. તે વખતે જરતોશ્ત આતશ બેહ-
રામમાં ખંદગી કરતા હતા તેવણને તુરબરાતુર નામના
શખસે તલવાર મારી જેથી અશો જરતોશ્તનું મરાણ
નીપજ્યું હતું. તેવણ પોતાની પંચોતેર વરસની ઉ-
મરે રોજ ૧૧મે ને માહા ૧૦મે બલખ શેહરમાં મ-
રાણ પામ્યા હતા.

**સૌ-ઉપર આવેલા સવાલો ઉપરથી જરતોશ્ત-
ની વર્તણૂકનું ટુંક ઓખાન કરો.**

**જૌ-તે ઘણો ચમતકારીક પુરુષ હતો, તેણે
સચાઇના રસ્તો અખતીઆર કરવાને કોશેશ કીધી હ-
તી તથા બોજાઓનેબી નેક માર્ગ બતાવ્યા હતા.
તેને બોજાં ખરાબ માણસોએ તથા હરૈમને ઘણા
લાલચમાં નાખ્યા હતા કે જે તું માજદીયસ્ની ધર્મ
તજ દેતો હોય તુંને ઘણું દ્રવ્ય આપીએ પણ તે
પોતાના ભલા વીચારનેજ વલગી રહીને ચાલ્યો હતો.
તેણે પુરાં માણસોની સાથે ઘણી ફતેહમંદીથી લડાઇ
કીધી હતી. તે પોતાની કોઇબી આફતની અંદર “ય
થા અહુ વૈર્યો”ના કલામો યાદ કરતો હતો અને તેજ
એખલો માણસ હતો કે જેણે પુરાં આદમીઓ જેઓ
તેના વખતની આગમજ ઘણી ખરાબી કરતા હતા
તેઓને મારી હુઠાવ્યા હતા. તે પોતાનું ભણું ઇછવા
સાથે પોતાની દીન પાળનારાઓનું પણ ભણું ઇચ્છતો
હતો. તે પોતાનો વખત બોદાતાલાની ખંદગી કર-
વામાં તથા વીધા હુનરને લગતી બાબદોનો અભ્યાસ
કરવામાં ગુજરતો હતો અને તેણે દીનની બાબદોના**

ઘણાએક સવાલોનો ખોલાસો ખોદાથી જાણ્યો હતો અને તેની વાકેફી મેળવીને આએ દુન્યાનાં માણસોને શીખવવા માંડ્યું હતું તેના ધર્મની મુખ્ય ખુબી એજ છે કે સાફ વમાસવું, સાચું ખોલવું, અને સારા કામો કરવાં અને આવતી દુન્યાના સુખને સાર જેમ ખને તેમ નેકીનાં કામો કરીને તૈયાર રહેવું.

ધર્મ વીશે.

—૦૦—

સૌ—ધર્મ એટલે શું ?

જૌ—આપણે માણસ જાતને પવિત્રાઈ તથા નીતીથી ચાલવાને અને દુન્યાની ફરજો બજાવવાને તથા માણસોએ અરસપરસ કેમ ચાલવું તે વીશે પે-ગંબરની મારફતે મોકલેલા કાયદા તે ધર્મ.

સૌ—માણસ જાતને ધર્મની શું જરૂર છે ?

જૌ—“સઘળા કરતાં ધર્મ ઘણોજ અગત્ય નો છે.....પરમેશ્વરનું, તેના ગુણનું તથા તેની ઇચ્છાનું જ્ઞાન ધર્મથી આપણને થાયછે. વળી આપણો એટલે માણસ જાતનો સ્વભાવ, પરમેશ્વર જોડે આપણો સંબંધ, આ દુન્યામાં આપણી ફરજો, તથા આ દુકી મુસાફરી પુરી થયા પછી જે અંજાણી જગામાં આપણને મુઆ પછી જવું છે, એ સર્વ આપણે ધર્મવડે જાણીએ છીએ માટે ધર્મ ઘણોજ અગત્યનો છે.....સર્વ માણસની પહેલી અને સૌથી

મોટી ફરજ એ છે કે પરમેશ્વરને શોધવો, તેને વીશ્વા
શું માનવું, તેની શી શી આજ્ઞા છે, અને આપણા શા
શા ધર્મ છે તેની તજવીજ કરવી. ” એ પણ આ-
પણને ધર્મજ શીખવેછે, માટે માણસને ધર્મની ધનીજ
અગત છે. દરેક માણસમાં ધર્મ હોવો જોઈએ. ધર્મ
વીનાનું માણસ હેવાનની હાલને પોહોંચેછે અને જેમ
એક સુકાન વગરનું વહાણ દરીઆમાં અથડાઈને ઘસ-
ડાયા કરે છે અને પોતાનાં ધારેલાં ઠેકાણાંમાં આવી
પોહોંચ્યા વગર ખરાબે અથડાઈને ભાગી જાય છે તેમ
ધર્મ વગરનું માણસ ઈશ્વરને આજખ્યા વગરજ હે-
વાનની મીસાલે પોતાની કંગાલ જીંદગી ખતમ કરેછે.

૨૦-આપણા ધર્મનું નામ શું છે ?

જ૦-મજ્ઞદીયસ્ની જરતોશ્તી દીન.

૨૦-એને ઉપલું નામ આપવાનું કારણ શું ?

જ૦-માજ્ઞદીયસ્ની એટલે ઓદાને યાદ કર-
વાની દીન અને એની સાથે જરતોશ્તી ઓલ ઓ-
લીએ છીએ તેનું કારણ એકે તે દીન અશો જર-
તોશ્તની મારફતે મળીછે.

૨૦-મજ્ઞદીયસ્ની દીન તે કઈ અને જરતો-
શ્તી દીન તે કઈ એ એની વચ્ચે તફાવત શું છે ?

જ૦-મજ્ઞદીયસ્ની દીન તે જરતોશ્તની આ-
ગમજની દીન અને જરતોશ્તી દીન તે મજ્ઞદીયસ્ની
દીનનો અંદર કેટલોક વધારો કરીને જરતોશ્ત પે-
ગમ્યરે જે દીન દખાડાવી હતી તે.

સૌ-મજ્ઞદીયસ્ની જરતોશ્તી ધર્મ કોણે મો-
કલ્યો ?

જૌ-પાક પરવરદગારે.

સૌ-ધર્મ કોણને સાર મોકલ્યો ?

જૌ-ખોદાના હુકમને તાબે રહીને ચાલવાને
માણસ જાતને સાર મોકલ્યોછે.

સૌ-આપણા ધર્મનાં પુસ્તકો કઈ ભાષામાં
લખેલાં હતાં અને હમાણાં છે ?

જૌ-અવસ્તા તથા જંદ ભાષામાં.

સૌ-જરતોશ્તી દીનનું મુખ્ય તત્ત્વ શું છે
અથવા તેના મુખ્ય ફરમાનો કયાં છે ?

જૌ-હુમત (મનશની), હુષ્ટ (ગવશની), હ-
વરશત (કનશની) એટલે નેક વીચારણું, નેક ખોલણું
અને નેક કામો કરવાં, એ ત્રણ મુખ્ય ફરમાનો છે
અને એની ઉપર આખી દીનનો પાયો રચેલો છે,
એ વગેરે પારકાનું ભણું કરવું, દયા અને સખાવત
કરવી એકબીજાને મદદ કરવી, વાજખી માર્ગ અ-
ખતીઆર કરવો એવાં એવાં બેહદ નીતીનાં ફરમાનો
આવેલાંછે.

સૌ-ખીજ સઘળી દીનો કરતાં મજ્ઞદીયસ્ની
દીનની સરસાઈ કેવી છે ?

જૌ-જેમ એક મોટું ઝાડ નાના ઝાડને ઢાંકી
નાખેછે, જેમ એક મોટા દરીઆનું પાણી નદીનાં
પાણી ઉપર ફરી વળેછે, જેમ આસમાને જમીનને

બધી તરફથી ઢાંકી નાખી છે તેમ મજદીયસ્તી દીને બીજી સઘળી દીનેને ઢાંકી નાખી છે.

સૌ—ત્યારે તમોએ કંઈ દીન ઉપર એકીન રાખવું નેહ્યે ?

જૌ—આપણે તો આપણા મજદીયસ્તી જર-તોરતી ધર્મ ઉપરજ એકીન રાખવું નેહ્યે, કારણ કે સઘળી દીનેની ઉપર એ દીન સર્વથી સરસ છે.

સૌ—આપણા મજદીયસ્તી ધર્મ ઘણીજ પ-સંદ કરવા જોગ છે તે વીશે તમો જાણતા હો તે કહો.

જૌ—મજદીયસ્તી ધર્મની નીતી ઘણીજ પ-સંદ કરવા જોગ છે અને તેનાં લખાણ ઉપરથી આ-પણને ખોલું દીસે છે કે એ ધર્મમાં એખલા પેદા કરનાર અહુરમજદને માનવાનું ફરમાન છે. અવસ્તા બાષામાં એ ધર્મની વારંવાર તારીફ કીતી છે. એ ધર્મ સઘળા ધર્મોની ઉપર સરસાઈ ભોગવે છે. એ ધર્મમાં બીજા પારકા ધર્મની નીંદા કીધી નથી. એ ધર્મની ખુબી એવી છે કે માણસ જેવાં કરતુક કરશે તેવા તેઓને ખદલો મળશે. માણસના મરણ પછી તેના જીવને સુખ તથા દુઃખ એ તેની કરણી મુજબ મળવાનું એ ધર્મમાં જણાવેલું છે. અવસ્તામાં એ ધર્મની તારીફ નીચે પ્રમાણે કીધી છે:—

“ભલી મજદીયસ્તી દીનેની હું વખાણ કરું છું, કે જે દીન અણુઘટનો વાંધો લેવાથી દુર છે. પોતાના પેદા કરનારની સાથે સંબંધ ધરાવનારી છે.” (૧)

એ ધર્મ વીશે આપણા તેમજ પારકા ધર્મના વીદાનોનું ઊંચું મતછે અને હમે મજદીયસ્ની દીનમાં જનમ્યા છીએ તેથી હમે ઘણા લાગ્યશાલી અને ઘણા મગરૂર છીએ.

સૌ—જરતોશ્તી ધર્મમાં એક જોદાને માનવાનું છે કે એકથી વધારે ?

જૌ—જરતોશ્તી ધર્મમાં માત્ર એકજ જોદાને માનવાનું ફરમાન છે અને તે જોદાનું નામ અહુરમજદ છે.

સૌ—જેઓ એક કરતાં વધારે જોદાને માને તેઓને આપણા ધર્મમાં શું કહેછે ?

જૌ—દેવયસ્ની એટલે કે દેવોને માનનારા.

સૌ—તમે જોદાપરસ્ત છો તેની સાબિતી આપો.

જૌ—અમે જોદાપરસ્ત છીએ તે વીશે અવસ્તામાં વારે ઘડીએ આવેછે. જેમકે “મજદયસ્નો અહમી” એટલે હું અહુરમજદને માનનારો છું. “આસ્તુયે દએનામ્ વધુંહીમ્ માજદયસનીમ્.” એટલે જે અહુરમજદને માનવાની ભલી દીન ઉપર હું એકીન રાખું છું અથવા તેની ઉપર ચુસ્ત છું—આપણા વડવાઓ યજ્ઞદાંપરસ્ત હતા અને આપણે તેઓથી ઉતરતા આવ્યા તેથી આપણેખી યજ્ઞદાંપરસ્ત ગણાયે.

સૌ—તમે એખલા અહુરમજદનેજ માનવાનો દાવો કરોછો ત્યારે તમે આતશ, પાણી, સુર્ય, ચંદ્ર ઇત્યાદીની નીઆએશ કરોછો તે વીશે તમે શું જોલાશા કરી શકશો ?

૪૦-હમે તો માત્ર એકજ ખોદાને માનીએ છીએ પણ પાક ખોદાતાલા પોતે નુર ભરેલોછે તેથી તેની પેદા કીધેલી ઉપર જણાવેલી વસ્તુ નુરવાલી હોવાથી તથા તેઓમાં તે સાહેબની પોતાની માણસ જાતનું ભણુ કરવાની શક્તી હોવાને લીધે તે વસ્તુઓની સનમુખ ઉભા રહીને તેઓમાં બક્ષેલા ખોદાની તરફના ગુણોની વખાણ કરવા સાથે તે સર્વ શક્તીવાન સાહેબની સ્તુતી અને ચાદ હમે કરીએ છીએ.

૪૦-જરતોશ્તી ધર્મના કાયદાને અવસ્તામાં શું નામ આપેલું છે ?

૪૦-‘દાત વીદ્યેવ’ અથવા ‘દાત જરથુશ્ત્રી’ એટલે જે દેવથી જુદા જરતોશ્તના ધારા.

૪૦-પોઈર્યોતકેશી ધર્મ એટલે શું ? અને તે ધરાનમાં કયે વખતે ચાલતો હતો.

૪૦-જરતોશ્તી ધર્મની આગમજ જે ધર્મ ધરાનમાં પાલતા હતા તેને પોઈર્યોતકેશી ધર્મ કહેછે અને તે ગયોમર્દથી તે જરતોશ્તના વખત સુધી ચાલ્યો હતો.

૪૦-જરતોશ્તી ધર્મની ઉત્પત્તી કયાં, કેમ, કોણથી અને કયારે થઈ ?

૪૦-જરતોશ્તી ધર્મની ઉત્પત્તી ધરાન દેશના ‘બલખ’ શહેરમાં કએ ગુશ્તાસ્પના વખતમાં થઈ-અને એ ધર્મનો લાવનાર અશો જરતોશ્ત હતો, ધરાનમાં જરતોશ્તની આગમજ લોકો મજદીયસ્ની ધર્મ પાળતા હતા તેના કાયદામાં લાંબી મુદત જવાને લીધે ફેરફાર થયો અને લોકો અસલ યજ્ઞપરસ્તી રીતથી વેગળાં

જવાં લાગાં, દેવના માર્ગ ઉપર ચાલવા લાગાં અને
પ્રતપરસ્તી કરવા લાગાં. તે વખતમાં પાક દાદારે
અશો જરતોસ્તને પેગંબર તરીકે મોકલ્યો.

૨૪૦—પેગંબર જરતોસ્ત ધર્મ લાવ્યા ત્યારથી
તે કોણુના વખત સુધી ધર્મ આબાદ હાલતમાં રહ્યો ?

૪૦—દારાએ દારાં પાદશાહુના વખત સુધી આ-
બાદ હાલતમાં રહ્યો.

૨૪૦—ત્યાર પછી તેની કેવી અવસ્થા થઈ ?

૪૦—ત્રીસ દેશનો સીકંદર પાદશાહુ ધરાન ઉ-
પર ચઢી આવ્યો ત્યારથી દીનનાં પ્રસ્તકોની જાળવાણી
રહી નહીં અને દીનદારોને ઘટતી મદદ મળી નહીં
તેથી આપણો મજહુબ ચઢતી હાલતમાં રહી શક્યો નહીં.

૨૪૦—પાદશાહુ દારાં પછી આપણા જરતોસ્તી-
ઓમાં ફરફાર મત ચાલવા લાગાં તે વેલાએ મોજે-
જ દખાણીને દીન ઉપર વીશવાસ કયા દસ્તુરે બે-
સાડ્યો હતો ?

૪૦—દસ્તુર અરદાએવીરાઈ મોજેજ દખાણીને
દીન ઉપર પાછો વીશવાસ બેસાડ્યો હતો.

જરતોસ્તી ધર્મમાંથી મળતી નીતી વીશે.

—૦૦—

૨૪૦—અવસ્તામાં નેકી અને અશોધ સાથે કો-
ણુ નામ જોડાયલું છે ?

જા0-નેકી અને અશોધ સાથે પાક દાદાર અહુરમજ્દનું નામ જોડાયલું છે.

સા0-બદી તથા નાપાકી સાથે કોણનું નામ જોડાયલું છે ?

જા0-બદી તથા નાપાકી સાથે નાપાક હેરેમનનું નામ આવેછે.

સા0-કંઈ કંઈ ખસલતોને આપણે દુર કરવી જોઈએ કે જેથી અંધ્રમધન્યુશની પેદાયશનો ઘટાડો થાય અને સ્પેતોમધન્યુશની પેદાયશનો વધારો થાય ?

જા0-પુરા વીચાર, પુરા સખુનો, પુરાં કામો, અદેખાઈ, જુઠાઈ, અંગસાઈ, દગો, કીનો કપટ, ગી-ખત, વિગેરે બીજી સઘણી બધ ખસલતોને તજવી જોઈએ, કે જે ખસલતોથી આપણને તથા પારકાઓને નુકસાન થતું હોય તે અટકે અને તેથી અંધ્રમધન્યુશની પેદાયશનો ઘટાડો અને સ્પેતોમધન્યુશની પેદાયશનો વધારો થાય જેથી દાદાર અહુરમજ્દ રાજી રહી આપણા ઉપર રેહમ કરેછે.

સા0-દાદાર અહુરમજ્દની હજુરમાં હસ્તે મુખે જવા સાર કેવાં કામો કરવાં જોઈએ ?

જા0-દાદાર અહુરમજ્દની હજુર હસ્તે મુખે જવા સાર તેણે ફરમાવેલા સઘણા હુકમોને તાબે રહીને ચાલવું જોઈએ તથા નેકી અને અશોધને લગતાં કામો કરવાં જોઈએ કે જે વીશે અવસ્તામાં એમ આવે છે કે ઓ ! ‘‘ અહુરમજ્દ, અશોધ કર-

વાથી હું તારી નજદીક પોહિંચું અને તારી દાસ્તીમાં આવું.” (૧)

સૌ—જરતોરની ધર્મ પાળનાર માટે જે ત્રણ મુખ્ય ફરમાનો છે તે કયાં?

જૌ—હુમત(મનશાની,) હુજત (ગવશાની,) હવ-રશત (કનશાની) એટલે નેક વીચારણું, નેક બોલણું, અને નેક કામો કરવાં એ ત્રણ મુખ્ય ફરમાનો ઘણાં કીમતી છે. અવસ્તામાં લખ્યું છે કે “ નેક વીચાર, નેક બોલણું અને નેક કામોને હું રાખું અને પુરા વીચાર, પુરું બોલણું અને પુરાં કામોને હું તજ દઉં.” (૨)

સૌ—નેક વીચાર, નેક બોલણું અને નેક કામ કરનારનો મરતબો કેવો છે?

જૌ—ઉપર મમાણેના કામો કરનારને અહુર-મજ્દનો સૌથી સરસ દાસ્ત તરીકે ગણેલો છે અને વળી અવસ્તામાં આવેલું છે કે “ તમામ નેક વીચારોથી નેક વચનોથી અને નેક કરણીથી આ અહુર-મજ્દ હમો તુને નમીએ છીએ, હમો તારા કરજદાર છીએ અને તે કામોની મારફતે હમો તારી નજદીક પોહિંચીએ.” (૩)

સૌ—સારાં કામ કરનારને શું ફાયદો થાય છે?

જૌ—સારાં કામ કરનારને આએ દુન્યામાં તે-

---

(૧) યજ્ઞને હા ૧૦ મો-૬-૧૨ મો. (૨) યજ્ઞને હા. ૧૧ મો. ૬-૧૭ મો. (૩) યજ્ઞનેનો હા ૧૩ મો ૬. ૫ મો.

મજ આવતી દુન્યામાં સુખ મેળવવા વીરોની આશા રહે છે અને મીના યજ્ઞદાને લગતી યજ્ઞદાની શક્તી તેને મદદ કરે છે.

૨૧૦—નેકીના કામો કીધાથી આંખે અને પેલી જેહાનમાં શું ફાયદો હાંસલ થાય છે ?

૨૧૦—આંખે જેહાનમાં નેકી કરવાથી આપણને આ દુન્યાનું સર્વ સુખ મળે છે. સર્વ લોક આપણને ચાહે છે તથા માન આપે છે અને ગુજરવા પછી આવતી મીનાઈ દુન્યામાં સુખ મેળવવાની આશા રહે છે અને હમેશગીનું સુખ ભોગવવાને જે ખેહશતનું મકાન બનાવેલું છે તેમાં જવાને શક્તીવાન થઈએ છીએ અને ત્યાં ફરેશતાઓની સંઘાતે ખુશીથી રહેવાને બને છે.

૨૧૦—ખેહશતમાં કેહેવાં માણસો જઈ શકે છે ?

૨૧૦—ખેહશતનું મકાન અશો માણસોને માટે જ બાંધેલું છે તેમાં કોઈબી પાપી માણસ દાખલ થઈ શકતું નથી.

૨૧૦—સખાવતનાં કામો કરવાથી શું ફાયદો થાય છે ?

૨૧૦—સખાવતનાં કામો કરવાથી આપણી કીર્તી આ દુન્યામાં વધે છે અને આવતી દુન્યામાં આપણને મોટો દરજ્જો મળે છે. વળી આપણે આપણી શક્તી પ્રમાણે સખાવત કરીએ છીએ તથા સખાવતનો લાભ લેનારને કેટલીએક તરેહનો ટેકો થાય છે અને તેની કેટલીએક ગરજ સરે છે અને તે આપણા હકમાં દુઆ માગે છે. બુખ્યાની બુખ ભાંજવી અને

નાગાને વસદાન આપવું તથા દર્દીના દુઃખનું નીવા-
રણ કરવું એ સૌથી ઉમદા સખાવત છે. (૧)

૨૦-સલાહ સંપન્ન રાખવાથી શું ફાયદો થાય છે ?

૪૦-આપણે માથે રાજકરતા તરફ ચાહ્યા બ-
તાવીને તેમજ રાજકરતાએ પોતાની રૈયત ઉપર પ્યાર
રાખીને એકેક સાથે સલાહ સંપન્નથી ચાલવું એ ઉ-
પર રૈયતની તેમજ રાજની સમાધાની અને સત્તા-
મતી રહે છે. આપણાં માબાપ, ભાઈ બેનો, પડોશી-
ઓ, આપણા જાતભાઈ વગેરે બીજાઓ સાથે હળી
મળીને સંપથી ચાલવું જોઈએ. સંપથી કજીઓ કં-
કાસ દુર હોવાથી આપણને આપણું દરરોજનું કામ
કાજ કરવામાં, ભણવા ગણવામાં અને સુખ ચેતમાં
ખલલ પડતી નથી. કજીઆથી કરીને આપણું હરે-
ક કામ બગડે છે. માબાપ અને છોકરાં વચ્ચે દુશ્મ-
ની થાય છે. ભાઈ બેહેનથી છુટો પડે છે અને પ-
ડોશીઓ સાથે અનબનાવ થાય છે તેથી અરસપરસ-
નું કામ અટકે છે. પક્ષીઓ અને જીવ જતું જેવાં
પણ સંપ રાખી હળી મળીને રહે છે. અને આપણે
જોઈએ છીએ કે પક્ષીઓ પોતાના નાના માળામાં
બધાં સાથે રહીને કજીઓ કરતાં નથી અને હજારો
કીડીઓ એક નાનાં દરમાં સાથે રહી હળી મળીને
એકેકને દુઃખ દેવા વગર સંપથી રહે છે અને જોકે
એ પ્રાણીઓમાં અકલ જેવી શક્તી બખ્શણી નથી
અને આપણે માણસને તો ઝાઝાતાલાએ અકલ આ-

(૧) પરગરદ ૪ થી ફ. ૪૪ મા.

પીછે માટે આપણે સંપ જળવી રાખી આપણા મા-
બાપ વગેરે સાથે હળીમળીને ચાલવું જોઈએ એમાં
ઘણી મોટી નીતી છે.

સૌ—મરદાની માફક સ્ત્રીઓને પણ ધર્મની
તેમજ દુન્યાની કેળવણી આપવા બાબે જરૂરતોરતી ધ-
ર્મમાં કંઈ ફરમાન આવેલું છે ?

જૌ—હાજી છે; શીખેલી અને હાહાપણવાળી
સ્ત્રીઓની અવસ્થામાં તારીફ ગાયલી છે જેમકે “દા-
નાવ, નેક વીચારવાળી, ઘણું નેક બોલનારી, અને
નેક કામ કરનારી અશો ઓરતને હમે યાદ કરી-
એ છીએ.” (૧)

સૌ—હગાઈ કરવાથી શું સજ થાય છે ?

જૌ—હગાઈ કરનારને આખરે દોજખનું મ-
કાન મેળે છે તે વીશે અવસ્થામાં જાણાવે છે કે, “જે
શખસ અશો માણસોને હજે છે તેનું મકાન દોજ-
ખમાં થાય છે અને તેને માટે નાલાયક અને તાના
ભરેલા સખુને દવો બોલેછે.” (૨) તાના ભરેલા સખુને
તે એ કે દવો તેને ઉલટો હપકો આપીને કહેછે
કે તેં અહુરમજ્દનું નીમક ખાઈને હરેમનનાં કામો
શું કરવા કીધાં ?

સૌ—કોઈ પાસે લાંચ લેવાય કે ?

જૌ—નહી ; લાંચ લીધાથી કોઈબી કામ આ-
પણું અંતઃકરણ ફરમાવે તેમ કરવાને બની શકતું
નથી, અને લાંચ લેનારને તેની છંદગી પછી દોજ-
ખેવેજીએમગેહ. ૧. હમા. (૨) યજ્ઞનેહા ૩૧મા ૬. ૨૦મા.

ખનું બુરું મકાન મળે છે જે વીશે પાક અવસ્તામાં જણાવે છે કે “જે શખસ પોતાના ઓધાની રૂએ લાંચ લે છે તેનું મકાન બુરું દાજખ છે અને તે શખસ આંખે દુન્યાનો નાશ કરનારો છે.” (૧)

સૌ—અદખાઈ કરવી શું ઘટારત છે ?

જૌ—નહી; અદખાઈ કરનાર પોતાના મનમાં હમેશાં બળાપો રાખે છે અને તે કોઈનુંખી સાથે કામ જોઈ શકતો નથી અને પોતે પોતાની મેહેનતથી ચઢતે દરજ્જે પોંદ્યાંચવાની કોશિશ કરતો નથી પણ બીજને કોઈખી રોતે નુકસાન કરીને પોતે વધવાની કોશિશ કરે છે. પણ તેમાં કાંઈ તેનું ફાવતું નથી, અને વળી અદખાઈ કરવી આપણા મજહૂબની રૂએ અણુઘટતું છે જેમ એક મીનખતી બળવાથી થોડા વખતમાં પોતાની મેળે બળીને ભશમ થાય છે તેમ એક અદખું આદમી અદખાઈની આગથી બળી બળીને ખાક થાય છે અને બીજને નુકસાન કરવા જતાં પોતાનેજ નુકસાન કરે છે.

સૌ—જરતોશ્તી ધર્મમાં અપવાસ (ચિન્તે) કરવાનું ફરમાન છે કે નહીં ?

જૌ—અપવાસ કરવાની સખત મનાઈ છે કે-મકે જે માણસ બુખું રહે તો તેની શક્તી અને ઉલટ ઓછી થાય છે અને આજસાઈ અને નાકવતી વધે છે અને ઉલટ અને શક્તી વગર ધર્મનાં તેમજ સંસારનાં કામો થઈ શકતાં નથી અને શરીર નબલું

થવાથી તનદારસ્તી બોગડે છે માટે અપવાસ કરવો
એ જરતોરતી ધર્મની રૂએ જોતાં આણબટવુંછે. (૧)

સૌ-કોઈ માણસના મરણ થવાથી તેનાં બે-
શીઓ ભુખાં રહે છે તે શું વાજબી છે ?

જૌ-નહી; ઉપર કહેલા કારણને લીધે એવી
રીતે ભુખાં રહેવામાં ગુનાહ છે માટે કોઈબી વખતે
હરજેજ થઈ ભુખાં રહેવું નહી.

સૌ-જો કોઈ જરતોરતી પારકા મજહૂબની
રીત પ્રમાણે ચાલીને માનતા કરે જેમકે દેવ ડેહરાંને
પુજે, હરમાનને તેલ ચઢાવે, શીતળા માતાને તેનો
કોપ ઉતારવા કંઈ માનતા કરે, 'મોઠમાવલી'ને જલકું
ટોપી ચઢાવે તો તે આપણા ધર્મની રૂએ વાજબી
છે કે નહી ?

જૌ-આપણા ધર્મની રૂએ જોતાં તે કાંમ ઘ-
ણુંજ ગુનાહ ભરેલું અને કમકમાટ ઉપજાવે એવુંછે
કારણ કે તેમ કરવાથી આપણા પવિત્ર મજહૂબ ઉ-
પરથી એકીન ઉઠાડીને પારકા ધર્મ ઉપર આપણુ
વીશવાસ લાવીએ એમ ગણાએ અને વળી આપણા
ધર્મમાં તો માત્ર એખલા ઝોદાનેજ માનવાનું ફર-
માન આવેલું છે. ત્યારે તે સિવાય બીજા કોઈને મા-
નીએ એમાં મોટું પાપ છે માટે દેવ ડેહરાં પુજવાં
નહી અને માનતા કરવી નહી.

સૌ-બીજા સાથે અણથીને ખાવામાં ગુના-
હ શું છે ?

૪૦-એમાં ગુનાહ છે એવું કહેવામાં અશો-
જરતોશતે ઘણુંજ ડાહ્યાપણ વાપર્યું છે કારણ કે તેમ
કરવાથી માણસોની તંદારસ્તીમાં ખીગાડ થાય છે જે
વીશે વળી હાલ જમાનેના ફીલસુફ તથા તત્ત્વજ્ઞો
પણ અરસપરસ અજીથીને ખાવાની મના કરે છે ;
કેમકે એકની લગ્ન ખીજનાં મોહિલામાં જવાથી નુકસાન
થાયછે, તેથી એક માણસને મોહિલે અજીથાયલું પાણી
અથવા ખોરાક ખીજે માણસ પીએ યા ખાએ તો
તે માણસ નજીસાત ભરેલું છે એટલુંજ નહી પણ
તંદારસ્તીને ઘણું નુકસાનકારક છે.

૨૦-ઉંઘાડે માથે અને ઉંઘાડે પગે ફરવાથી
શું ગુનાહ છે ?

૪૦-એમાં પણ જરતોશતી ધર્મની મોટી ફી-
લસુફી જણાય છે કારણકે માથાની ખોપરીની અંદર
આપણાં શરીરનો ઘણોજ ઉમદા અને નાજુક ભાગ
જે ભેજીયું તે રહે છે માટે તેને ઠંડી તથા સુરજની
ગરમીથી ખંચાવવાને ઢાંકણ રાખવું જોઈએ. પગનાં
પેહરણથી બદનને સરદી લાગતી અટકે છે અને હા-
લનાં તત્ત્વજ્ઞોનું મત છે કે પગમાં પેહરણ રાખીને
તેને ગરમ રાખ્યાથી તંદારસ્તી રહે છે અને તેથી
ઘણાક દરદે દુર થાય છે.

૨૦-ચોખ્ખાઈ તથા સુઘડાઈ રાખવાનું કારણ શું ?

૪૦-ચોખ્ખાઈ રાખવી એ આપણા ધર્મમાં ફર-
માવેલા હુકમોમાંનો એક ખાસ હુકમ છે કેમકે ચો-
ખ્ખાઈ રાખવાથી જીવને આરામ મળે છે અને તનને

સુખ થાય છે જેમકે જે ઘરમાં કે આરકામાં આપણુ રહેતા હોઈએ તેને સફાઈ ભરેલું નહી રાખીએ તો આપણી તંદારસ્તીને નુકસાન થાય છે તેમજ આપણા આત્માને રેડુંવાનું મકાન જે આપણું શરીર છે તેને બી સાફ અને સ્વચ્છ નહી રાખીએ તો આપણા આત્માને ઈજા થયા વીના રહેતી નથી.

૨૦-મનની ચોખ્ખાઈ વાપડવાને શું કરવું જોઈએ ?

૧૦-આપણા ધર્મની કેળવણી લઈને તેના મુખ્ય ફરમાન હુમત, હુખત અને હુવરેશત જેમાં સઘલી જાતની નેકી, પવિત્રાઈ, અને નીતી સમાયલી છે તેથી આપણા મનને સ્વચ્છ કરી ચાલવું જોઈએ.

૨૦-આતશ તથા પાણીની જલવાણી કરવાની અગત છે કે નહી ?

૧૦-ઘણી મોટી અગત છે, કેમકે આતશ આપણું ખાનું પકાવવાના કામમાં આવે છે અને ઠંડીની વખતે આપણને ગરમી આપી સુખ આપે છે અને જે ચીજથી આપી જગતનાં પ્રાણીઓના જીવને મુખ્ય આધાર છે તે ગરમી છે જે ગરમી આપણને સુરજ તથા આતશમાંથી મળે છે અને આતશ એ ખોદાતાલાની નુરી અને ઉપચોગી ચીજ છે. પાણી પણ એક નુરી ચીજ છે અને જીવને મજબુત આધાર આપનારી ચીજોમાંની એક ઉમદા ચીજ છે અને તેને સ્વચ્છ રાખવાથી ખાણસની તંદારસ્તી રહે છે માટે એ ચીજોમાં ગલીચી નહી રહે તેને માટે ખુબ સંભાળ રાખવી જોઈએ.

સૌ—આતશ ઉપર ખુશબો મુકવાથી શું ફાયદો થાય છે ?

જૌ—આતશ ઉપર ખુશબો મુકવાથી હવાની અંદર જે બદબો હોયછે તે દૂર થાય છે નથી તં-દારસ્તી સારી રહેછે. (૧) અને વળી તે ખુશબો મુકનારની ઉપર આતશ કેટલીએક રીતની દાગ્યા કરે છે કે ‘તારે ત્યાં ગોસપંદ તથા માણસોનું ટોલું વધે અને તું ખુશી ભરેલી બંદગીથી આવે અને તારું મન ચાલાક રહે.’ (૨)

બંદગી વીશે.

—૦૦—

સૌ—બંદગી એટલે શું ?

જૌ—આ દુન્યામાં પાક ખોદાતાલાની તાબેદારી તથા તેનાં ફરમાના પ્રમાણે માણસોએ ચાલવું તથા તેની સ્તુતી અથવા પરસ્તેશ કરવી તેને બંદગી કહેછે.

સૌ—બંદગી કોણની કરવી જોઈએ ?

જૌ—એખલા ખોદાનીજ કરવી જોઈએ.

સૌ—પાક ખોદાતાલાની યાદ તથા સ્તુતી કરતી વખતે કંઈ ચીજની સનમુખ ઉભા રહીને ભણવું જોઈએ ?

જૌ—પાક ખોદાતાલાની પેદા કીધેલી ઉમદા

---

(૧) પરગરદ ૮મી ફ૦ ૭૯ તથા ૮૦ મો. (૨) યજ્ઞ-શને હા ૬૨ મો ફ૦ ૧૦ મો.

નુરી ચીજે જેવીકે સુરજ, ચંદ્ર, પાણી, આતશ વિ-
ગેરેની સનમુખ ઉભા રહેલું કેમકે તે ચીજો આપણી
નજર આગલ હોવાથી આપણને ખોદા વીશેનો વી-
ચાર આવેછે અને આપણા મન ઉપર સારી અસર
થાય છે.

સૌ—જરતોશતની આગમજના ધરાંનીઓ કેવી
રીતે ખંદગી કરતા હતા ?

જૌ—તેઓ પણ આપણી માફક સુરજ, ચંદ્ર
આતશ અને પાણી જેવી નુરી ચીજોની સનમુખ
ઉભા રહી ખંદગી કરતા હતા.

સૌ—ખંદગી કેવી રીતે કરવી જોઈએ ?

જૌ—પાક પરવરદેગાર વીશે વીચાર મનમાં
રખીને એકાંત જગામાં અથવા દરેમેહુર જેવાં પાક
મકાનમાં દોવા માગતા હોઈએ એવી રીતે હાથ ઉંચા
કરીને અદખથી ખોદાતાલાના પાક કલામો શુદ્ધ ઉ-
ચારે ભણવા જોઈએ.

સૌ—ખંદગી કરવાથી શું ફાયદો મળે છે ?

જૌ—ખંદગી કરવાથી ખોદાના ફરમાન બજા
લાવીએ છીએ તેથી તે સાહેબ આપણી સઘલી મો-
રાદો બર લાવે છે અને તન મનની સુખાકારી સાથે
આપણને ધનની બખશોશ કરે છે, અને આપણને
હરેક તરેહનો ફાયદો કરેછે અને આપણા મુઆ બાદ
સૌથી મોટો બદલો ગરોથમાન બેહુશત આપે છે.

સૌ—આપણે ખોદાની સ્તુતી અથવા યાદ કંઈ
જુબાનમાં કરીએ છીએ ?

જા૦-અવસ્તા જુખાનમાં.

સ૦-દરોજ કેટલી વખત ખંદગી કરવાની ફરજ છે?

જા૦-દહાડાની પાંચે જોડમાં ખંદગી કરવાની ફરજ છે.

સ૦-પાંચે જોડમાં શું શું ભણવું જોઈએ?

જા૦-હાવન જોડમાં સરોશખાજ, ખુરશેદ તથા મેહુરની નીચાએશ, દાવા વીસ્પહુમત દાવા નામ-સેતાયશને, ચારે દીશાનો નમસ્કાર, હાવન જોડ, અહુરમજદ યરત, અરદીખેહરત યરત અને સરોશ હાદાખત એટલું ભણવું જોઈએ. રપીથવનજોડમાં ખુરશેદ તથા મેહુરની નીચાએશ, રપીથવન જોડ, અને અરદીખેહરત યરત. ઉછરન જોડમાં ખુરશેદ મેહુરની નીચાએશ, ઉછરન જોડ અને સરોશ હાદાખત. એવેસુઝ્રેમ જોડમાં સરોશ ખાજ, એવેસુઝ્રેમ જોડ, રાતની સરોશ-યરત, અને પતેત. ઉશહેન જોડમાં સરોશખાજ, ઉશહેન જોડ, અહુરમજદ યરત અને સરોશ હાદાખત. એ પ્રમાણે દરેક જોડમાં ભણવું જોઈએ.

સ૦-ત્યારે અવસ્તાના ખીજ કલામો ઉપલી જોડમાં ભણવા કે નહીં?

જા૦-અવસ્તાના કોઈખી કલામો દરેક જોડમાં ભણે તો કંઈ ગુનાહ નથી એથી આર સવાખને વધારો થાય છે પણ ઉપર લખેલી ખંદગીઓ તો જરૂર ભણવી જોઈએ.

૨૦-પાજંદ લાખામાં કંઈ કંઈ બંદગીઓ જોડેલી છે ?

જ૦-નીરંગ કુસ્તી બાંધવાની, નીરંગ આખે-જર લેવાની, દીનનો કલમો, દેવા નામ સેતાયશને, પતેત, તનદારસ્તી, રોજ નેકનામ અને એ સિવાય બીજી નીરંગો.

૨૦-પતેત પાજંદ લાખામાં છે. ત્યારે અસલ અવસ્તા લાખાની પતેત કંઈ ?

જ૦-‘દ્રસ્તુચે હુમતોઈખ્યસ્ચા’ના કરદો.

૨૦-આપણે હાલમાં પતેત લાણીએ છીએ તે શા ઉપરથી બનાવવામાં આવી છે ?

જ૦-‘દ્રસ્તુચે હુમતોઈખ્યસ્ચા’ ઉપરથી દસ્તુર આદરખાદ મારેસ્પંદ અને તે પછીના બીજા દસ્તુરોએ પાજંદ તથા ફારસી લાખામાં પતેત જોડેલી છે તેને પતેત પશોમાની તથા પતેત ધરિની ઇત્યાદી નામો આપેલાં છે.

૨૦-અવસ્તા લાખાની પતેત “દ્રસ્તુચે હુમતોઈખ્યસ્ચા” ના ફકરાની સમજ આપો.

જ૦-મારા પોતાના નેક વીચાર, નેક સખુન, અને નેક કરણીથી નેક વીચાર નેક સખુનો અને નેક કરણીઓની હું વખાણ કરું છું. સઘળા નેક વીચારો, નેક સખુનો, અને નેક કામોને હું અખત્યાર કરું. સઘળા પુરા વીચાર, પુરા સખુનો અને પુરી કરણીને હું તજી દઉં. આ અમશાસ્પંદો મારા નેક વીચારથી, નેક સખુનોથી, અને નેક કરણીઓથી

અને મારાં ખરાં જીગરથી તમારી સ્તુતી ગાઉં અને તમોને હરદમ યાદ કરું અને મારા જનની તમોને સખાવત કરું એટલે જે તમારી ઉપર મારો જાન ફેલા કરું.

સુદરેહ અને કુસ્તી વીશે.

—૦૦—

સૌ—મજદીયસ્ની જરતોરતી દીનની નીશાન શું છે ?

જૌ—સુદરેહ અને કુસ્તી.

સૌ—સુદરેહ એટલે શું ?

જૌ—વાજખી માર્ગ ઉપર ચાલવાની નીશાન અથવા એના અર્થ ક્રાયદા ભરેલો માર્ગ કરીનેખી કરે છે.

સૌ—કુસ્તી એટલે શું ?

જૌ—કુસ્તીનો અર્થ અહુરમજ્દનાં ફરમાનની હુદમાં રહીને ચાલવા સારૂ ખાંધેલો કમરબંદ.

સૌ—સુદરેહ સફેદ રાખવાનું કારણ શું ?

જૌ—જેવો સુદરેહ સફેદ અને સ્વચ્છ છે તેવું આપણું અંતઃકરણ પાક અને સ્વચ્છ રાખવું—જેમ સફેદ સુદરેહ ઉપર કાંઈ ડાઘ પડ્યો હોય તે તરત જ જણાઈ આવેછે તેમ માણસનું અંતઃકરણ પાપી હોયછે તે પણ તરત જણાઈ આવેછે. અને વલી સફેદ પોશાક મજદીયસ્ની દીનની પવીત્રાઈની નીશાની છે તેથી

આપણા દસ્તુર તથા મોખેદાખી પોતાનો હુમ્મશનો પ્રો-
શાક સઘળો સર્કેદ રાખે છે.

સૌ—સુદરેહ ઉપર છાતી આગલ જે કોથળીના
આકારનું છે તેનું નામ અને મતલબ શું ?

જૌ—એને ગેરેખાન કરીને કહે છે અને તે સુદ-
રેહ પેહેરનારો રાખસ મજદીયસ્તી દીન ઉપર ઇમાન
રાખનાર છે તે જણાવવાની નીશાની છે અને ગેરેખા-
નનો અર્થ ઇમાનવાળો કરીનેખી થાય છે.

સૌ—કુસ્તી મેંઠાંનાં ઉણની બાંધવાનું કારણ શું ?

જૌ—તેનું કારણ એકે મેંઠું ગરીબ અને તિ-
દોષ પ્રાણી છે માટે તેનાં ઉણની કુસ્તી બાંધ્યાથી દરેક
જરતોશતી એવું જણાવે છે કે તે ગરીબ ખવાસનો તથા
બેગુનાહ રહેવાને બંધાયેલો છે.

સૌ—કુસ્તીના તાર કેટલા છે ?

જૌ—બેતેર.

સૌ—તે શાની નીશાની જણાવે છે ?

જૌ—યજ્ઞશનેના બેતેર હાની નીશાની.

સૌ—કુસ્તીના આંદા કેટલા વાળો છે ?

જૌ—ત્રણ.

સૌ—તે આંદા શું બતાવે છે ?

જૌ—મજદીયસ્તી દીનનો મુખ્ય પાચો જે ત્રણ
બોલ હુમત, હુખત, અને હુવરશત છે તેની મીશાલ દે-
ખાડે છે એટલે કુસ્તીના આંદા વીંટાળતાં દરેક જરતો-
શતી વીચારે છે કે નેક વીચારૂં નેક બોલું અને નેક
કામ કરું.

સૌ-કુસ્તીના ગાંઠ કેટલા અને તેની મતલબ શું છે ?

જૌ-ચાર છે, પહેલો ગાંઠ વાળતાં તે કુસ્તી ખાંધનાર ખોદા એકજ છે અને તેના જેવો બીજો કોઈ નથી તે વીરોની પોતાની કબુલાત આપે છે, બીજા ગાંઠ વાળતાં મજદીયસ્તી દીન સારથી છે અને તે ખોદાતાલાની તરફથી મોકલવામાં આવી છે એવું કબુલ રાખે છે; ત્રીજા ગાંઠ વાળતાં પેંગબર અશો જટતાત ખોદાના મોકલેલો ખરહક પેંગબર છે તે વીરો અંતઃકરણથી કબુલ રાખે છે અને ચોથો ગાંઠ વાળતાં જ્યાં સુધી તેની છંદગી છે ત્યાં સુધી તેનાથી જેમ અને તેમ સારાં કામો કરવાની તે કબુલાત આપે છે.

સૌ-કુસ્તી અંદરથી પોકલ રાખવાનું કારણ શું ?

જૌ-આ અને પેલી દુન્યા વચ્ચેનો તફાવત બતાવે છે.

સૌ-કુસ્તીના લર કેટલા છે અને તે શાની નીશાની છે ?

જૌ-બે છે; અને તે વરસના બે ભાગ જે હાવન અને રપીથવન છે તે બતાવે છે.

સૌ-કુસ્તીની લરી કેટલી છે અને તે શું બતાવે છે ?

જૌ-છ છે; અને વરસના છ ગહુંબારની તે નીશાની છે.

સૌ-કુસ્તી ખાંધતી વખતે કઈ તરફ મોઢાડું કરવું જોઈએ.

૪૦-કુસ્તી ખાંધતી વખતે ખોદાની ઉમદા પેદા કીધેલી ચીજ જે સુરજ તેની તરફ મેહોડું કરવું જોઈએ કારણ કે સુરજની અંદર તે પાક ખોદાતાલાની કેદરતની શક્તી હોવાને લીધે પાક અવસ્તામાં તેને અહુરમજ્જનું બદન તરીકે ગણેલો છે. (૧) જે સુરજ નહીં હોય તો રાતને વખતે ચેરાગ, ચંદ્ર અને તારાની સનમુખ ઉભા રહીને કુસ્તી કરવી સજ્જવાર છે.

૨૦-કેટલાં વરસનાં બચાંને સુદરેહ કુસ્તી પેહેરાવવો જોઈએ ?

૪૦-બચાંની સાતમા વરસની ઉમરે સુદરેહ કુસ્તી પેહેરાવવાનું કરમાન છે.

૨૦-સુદરેહ કુસ્તી પેહેરવાને લાચક થવા સાથે કેટલા અવસ્તા મેહોડે ભણી જાણવા જોઈએ ?

૪૦-યથા, અષેમ, નીરંગ કુસ્તી ખાંધવાની, નીરંગ આખેજર લેવાની, સરોશખાજ, જમવાની અને પીશાબની ખાજ, હોશખામ; ખુરશેદ તથા મેહરની નીયાએશ, પાંચે ગેહુ, પનેત, અહુરમજ્જ વરત, અરદીએહરત વરત, સરોશયરત, અને એ વિગેરે ખીજ બાબદો જાણે તો વધારે સારું.

૨૦-નવજોત એટલે શું ?

૪૦-નવજોત એટલે નવો જોતી અથવા નવો બંદગી કરનાર; કોઈને સુદરેહ કુસ્તી પેહેરાવ્યા તો તે ભલી મજ્જીયસ્તી દીનમાં ખોદાની બંદગી કરનાર થાય છે.

૨૦-જરતોશ્તી ધર્મમાં દાખલ થનાર પોતે કેવી રીતની કબુલ્લાતો આપી દાખલ થાય છે?

જ૦-હું મજ્ઞદીયસ્ની છું એટલે અહુરમજ્ઞદને પુજનારો જરતોશ્તના ધર્મને લગતો છું. (મજ્ઞદીયસ્ની જરતોશ્તી દીનની) તારીફ કરનાર અને તેને કબુલ કરનાર હું છું. સારા વીચારોની, સાચા સંખુનોની અને સારાં કામોની હું તારીફ કરું છું. ભણી મજ્ઞદીયશની દીનની હું તારીફ કરું છું કે જે દીન કળઓ કંકાસ દુર કરનારી છે, જે દીનની ખુબીઓ એટલી તો ઉત્તમ છે કે તે કબુલ કરાવતાં હથીઆર વાપડી જોરજુલમ પાડવાની ફરજ પડતી નથી, જે દીન ખોદા સાથેના તથા માણસોમાં અરસપરસનો સંબંધ વધારનારી અને પવિત્ર છે, જે દીન ખીણ દીનો જે હાલ છે અને જે હવે પછી થશે તેના કરતાં ઘણીજ ખુબીવંતી, ઘણીજ ભલી અને ઘણીજ નેક છે કે જે દીન અહુરમજ્ઞદ અને જરતોશ્તને લગતો છે. સઘણી સારી ચીજો મને અહુરમજ્ઞદ તરફથી મળે છે એવું હું કબુલ કરું છું. માજ્ઞદીયસ્ની દીનની આવી રીતે હુમેશાં વખાણ થાઓ.

૨૦-જરતોશ્તી ધર્મનીઅંદર દાખલ થનાર ખચ્ચાં ઉપર શું શું ક્રિયા કરવામાં આવે છે?

જ૦-ચોજદાગ્રગર મોખેદ પેહલાં નહાન નહવાડે છે તે વખતે ‘હવાનેપાત’ યાને દાડમનાં ઝાડની પાંદડી બાજ ધરાવીને ચવડાવે છે અને તેનો રસ પીને તે પાંદડી થુકી નાખવામાં આવે છે. પછી નીરંગદીન

નામની ક્રિયાથી તૈયાર કીધેલો નીરંગ ત્રણ વખત
 એવી રીતની કબુલાત સાથે પાયછે કે, આએ નીરંગ-
 દીન હું મારા બદન અને આત્માની પાકીને સાફ
 પીઝીછું; પછી બાજ મુકાવીને પતેત ભણાવેછે. ત્યારે
 પછી કપડાં કઢાવીને બદન ઉપર નીરંગ ચોપડાવી
 ચોખાં પાણીથી નહવાડે છે અને પછી એક બેઠક
 કીધેલી હોય છે ત્યાં બેસાડે છે. પછી દસ્તુર તથા
 મોબેદ જે નવજોતની મજલેસમાં આવ્યા હોય છે
 તેઓ સુદરેહ પેહરનારની સાથે એક પતેત ભણુછે. તે
 વખતે સુદરેહ પેહરનારના હાથા હાથમાં સુદરેહ પક-
 ડાવી રાખેછે. પછી સુદરેહ પેહરાવનાર દસ્તુર અથવા
 મોબેદ ઉડીને તે બાલકને દીનનો કલમો ભણાવીને
 મજલીયસ્ની જરતોરતી દીન સાચી છે તે વીશે તેને
 કબુલાત કરાવી સુદરેહ પેહરાવેછે, અને તેની ઉપર
 કુસ્તી બાંધેછે, જે વખતે કુસ્તી બાંધનાર દસ્તુર અથવા
 મોબેદ તે બચ્ચાંના હાથ સાથે પેવન્દ પકડીને કુસ્તી
 હાથમાં રાખી પેહલાં પાક દાદારની હંજુરમાં સ્તુતી
 કરવા સાથે તે સ્મરેખની બંદગી કરવા અને હરેમ-
 નને તોડવા સાથે તેની તરફથી એક જોતી એટલે
 બંદગી કરનાર બનાવેછે તે વીશેનું વર્ણન કરેછે.
 ત્યાર પછી અહુરમજ્દની ખશનુમનને યાદ કરીને ની-
 રંગ કુસ્તી બાંધવાની સુદરેહ પેહરનાર સાથે ભણી
 બાયછે અને તેની ઘટતી ક્રિયા કરીને કુસ્તી બાંધે-
 છે પછી તે બાલકને બેસાડીને નવજોત કરનાર હોશ-
 ખામ પઢેછે અને પછી નાલીઅરની કાતરી તથા દાડ-

મના દાણા તે બધાં ઉપર નાખતાં તેને કેટલીએક દાવા
કરેછે કે જેને 'તંદારસ્તી' કહેછે, ત્યાર પછી તે ક્રિષ્ક
ખલાસ થાય છે.

ગહંબાર, માથા, મેહ અને જશન વીશે.

સૌ—ગહંબાર ખોલના અર્થ શું ?

જૌ—સધળા જશતોશ્તીઓને એક જઝોએ એ-
કઠા મળીને બંદગી કરવાનો વખત.

સૌ—ગહંબાર કરવાનું કારણ શું ?

જૌ—આખાં વરસમાં રતુઓનો ફેરફાર થાય
છે તે દરેક રતુની શરૂઆતમાં જગતના ખનાવનારનો
આભાર માનવાને ખુશાલીનાં જશનો કરવામાં આવેછે,

સૌ—ગહંબાર કેટલા છે ? તેઓના નામ દેખો,

જૌ—ગંહબાર છ છે, પહેલા મેહીઓજરેમ,
બીજા મેદાઓશેમ, ત્રીજા પેતેશેમ, ચોથા અયા
થરેમ, પાંચમો મેહીયારેમ, છઠા હુમસ્પેથ-
મેદેમ.

સૌ—એ છ ગહંબારનાં નામોનો અર્થ શું થાયછે?

જૌ—મેહીઓજરેમ એટલે “ભર વસંત રતુ
નો વખત”; મેદાઓશેમ એટલે “ભર ઉનાળાનો વ-
ખત” પેતેશેમ એટલે “અનાજની વાવણીનો વખત”;
અયાથરેમ એટલે “અનાજની કાપણીનો વખત”;

મેદીયારેમ એટલે “વરસાદના અથવા ધંધા રોજગારથી ફરસુદના વખત”; હુમરુપેથમેદેમ એટલે “વરસ ને પુર કરનારો વખત અથવા રાત અને દહાડો સરખો થવાનો વખત.”

૨૦-દરેક ગહંબારના દીવસો કુટલા તથા કયા મહીનાના કયા દહાડાથી શરૂ થાય છે ?

૪૦-દરેક ગહંબારના દીવસ પાંચ છે. મેદી-આનરેમ ગહંબાર અરદીએહશત મહીનાના ખિરશેદ રોજે શરૂ થાય છે અને દપમેહર રોજે આખર થાય છે.

મેદીઆશેમ ત્રીસ મહીનાના ખિરશેદ રોજથી તે દપમેહર રોજ સુધી

ધેતેશેમ શહેરેવર મહીનાને આશતાદ રોજથી તે અનેરાત રોજ સુધી.

અયાથરેમ મેહર મહીનાના આશતાદ રોજથી તે અનેરાત રોજ સુધી.

મેદીયારેમ દસ મહીનાના મેહર રોજથી તે એહરાંમ રોજ સુધી.

હુમરુપેથમેદેમ વરસની આખેરીએ અરુપ-દારમદ મહીનો પુરો થવા પછી ગાઠાના પાંચ દહાડા આની સાથે આવેછે.

૨૦-એ છ ગહંબારમાં ખિદાતાલાએ શું શું પેદા કીધું ?

૪૦-પહેલામાં આસ્માન, ખીજમાં પાણી, ત્રીજમાં જમીન, ચોથામાં ઝાડ પાન, પાંચમાં જનનવરો અને છઠ્ઠામાં માણસો.

સૌ-શું ગહંબારમાં જર સામેલ થવું જોઈએ ?

જૌ-દરેક જણે પોતાની બનતી કોશિશથી ગહંબારમાં સામેલ થવું જોઈએ કુમકે, ખોદાતાલાએ તે વખતે જે વસ્તુઓ માણસ જાતને સારૂ પેદા કીધીછે તે વીશે તેનો આભાર માનવા સારૂ જરથોશ્તીઓને સામેલ થવાની ફરજછે અને તેમ નહી કરવાથી તેઓ નીમક હુગમ થાયછે.

સૌ-ગાથા એટલે શું ?

જૌ-વરસની આખેરીએ આકૃતાબની ચાલની કસરથી વધેલા દીવસો, અને તે દીવસોને પાક અવસ્તામાં ગાથા વાણીને નામે ઓળખાતા કવિતારૂપી જે અવસ્તાછે તે ઉપરથી નામે આપવામાં આવેલાંછે.

સૌ-ગાથા કેટલા છે ? તેઓનાં નામ આપો.

જૌ-પાંચછે; અહુનવદ, ઓરતુઅદ, રપેતોમદ, વોહુક્ષમ અને વહીશતોયરત.

સૌ-જેહ એટલે શું ? તે કેટલીછે તેનાં નામ આપો.

જૌ-જેહ એટલે દીવસના જે ભાગો કરેલાછે તે, અને તે પાંચછે. તેઓનાં નામ-હાવન, રપીથવન, ઊજરન, એવેસુમેમ, અને ઉશહેન.

સૌ-ઉપલી ગેલેનો વખત કીંચીછે ?

જૌ-સવારે સુરજની રોશની પડવા પછીથી તે બપોરે બાર વાગા સુધી હાવન જેહ. બપોરના બારથી તે ત્રણ વાગા સુધી ફરવરદીન મહીના અહુરમજ્દ રોજથી તે મેહુર મહીનાના અનેરાન રોજ સુધી સાત

મહીના રપીથવન અને આવાં મહીનાના અહુરમજ રોજથી તે વહીરોતોચરત ગાથા સુધી ખીછ હાવન; ત્રણ થી તે સાંજે સુરજ અસ્ત પામે તથા ઝઝકલું રહે ત્યાં સુધી ઊછરાણુ; તારા દેખાય ત્યારથી તે રાતે ખાર વાગા સુધી એવેશુઝ્રેમ; અને રાતે ખાર વાગેથી તે સ વાર સુધી ઉશહેન જોહ.

૨૧૦-જશન એટલે શું ?

૧૪૦-પાક દાદાર અને તેના પેદા કીધેલા યજ્ઞદ અમશાસ્પદોની આરાધના કરવાના દીવસને જશન કરીને કહેછે.

૨૧૦-આખાં વરસમાં કેટલાં જશનો છે ?

૧૪૦-ખાર જશનો છે એટલે કે દરેક મહીનાનાં નામ વાંચે જે રોજ આવે તે દહાડે જશન કરવામાં આવે છે.

૨૧૦-ધશનમાં કયાં મુખ્ય જશનો વખણાયેલાં હતાં ?

૧૪૦-મેહરગાંન, અરદીસુર અને આદરગાંનનું જશન.

૨૧૦-જમશેદી નોરોજ વીશે તમે જે જાણતાં હોવો તે કહો.

૧૪૦-પૃથ્વી સુરજની આસપાસ ફરેછે અને તેમ ફરવાથી સુરજ આખાં વરસનો ફેરાવો લેતાં દર મહીને આસ્માન ઉપરની જગાઓ બદલતો બદલતો જુદી જુદી જગાઓ ઉપર આવેછે જે જગાઓને ખરૂંજ અથવા રાશી કરીને નામ આપેલું છે. તે રાશી ખારછે.

એકેકી રાશીમાં સુરજ એક મહીના અથવા તેથી સેહજ વખત વધારે અથવા ઓછો રહેછે અને ફરીને પાછો પેહેલી મેશ રાશીમાં જે દીવસે આવેછે તે દીવસે રાત અને દહાડો સરખો થાયછે, તે દીવસ ફરવરદીન મહીના અને અહુરમજ્દ રોજ આવેછે. એ દીવસે આપણા લોકો મોટું જશન કરે છે તેનું કારણ એકે એ રેવાજ પાદશાહ જમશેદ પોતાના વખતમાં દાખલ કીધો હતો. એ દહાડે નવાં વરસની શરૂઆત થાયછે તેથી કુદરતી દખાવ ઘણો રળીઆમણો થાયછે કારણ કે તે વખતે વસંત રતુ બેસેછે અને ઝાડપાનો નવાં પાંદડાંથી ખીલેલાં થાયછે અને પક્ષીઓ પોતાનું ગાયન કરવા માંડેછે. એ દીવસે પાદશાહ જમશેદ ગાદીનશીન થયો હતો અને તે દીવસને વરસનો નવો દહાડો ગણીને તેણે પોતાની રૈયત સાથે એક મોટું જશન કીધું હતું. તે જશન ઘણું નામીયું હોવાથી છેક તેના વખતથી તે આજ તુલ્લીક આપણુ જરથોશ્તીઓ કરતા આવ્યા છીએ. એ દીવસે પાદશાહ જમશેદ ઘણી સખાવતો કીધી હતી, ગુનેહગારોને માફી બખ્ષીને તેઓને છુટા કીધા હતા, અને લોકોને ખોરાક પાણી અને પોશાકો જથાબંધ વેહેંચ્યાં હતાં. અને પાદશાહ જમશેદ પોતાની રૈયતની સાથે એ દીવસ ઘણી ખુશી ખુશાલીમાં કાઢ્યો હતા તેથી એ દીવસના જશનને દીને આપણેખી ખુશી ખુશાલીમાં રહેવું જોઈએ.

૨૧૦-ત્યારે એ નારોજ ફરવરદીન મહીના અને અહુરમજ્દ રોજે નથી પડતો તેનું કારણ શું ?

૪૦-તેનું કારણ એ કે આપણી હકુમત હતી ત્યાં સુધી આફતાબની ચાલના કસરના વખતને ગણત્રીમાં લેતા હતા તે ચાલ આપણા ટોલામાંથી પાછલથી નીકળી જવાને લીધે એ ફરક પડ્યો છે.

૪૦-આફતાબની ચાલનો કસરનો વખત એટલે શું?

૪૦-આફતાબ યાને સુરજ પોતાનું વરસ દહાડાનું ફરવું ખારે રાશીમાં ખરોખર ૩૬૫ દહાડા પાંચ કલાક ૪૮ મીનીટ અને ૪૫ સેકન્ડે પુરું કરી રહે છે અને મેશ રાશીમાંથી નીકલેલો ખારે રાશી પુરી કરીને પાછો મેશ રાશીમાં આવતાં તેને ઉપર જણાવેલો વખત થાય છે જેને આફતાબી વરસ કહે છે. પણ આપણા રોજ માહની ગણત્રી પ્રમાણે દર માસના ત્રીસ-રોજ લેખે ૩૬૦ દીવસ થાય છે અને તેમાં ગાથાના વધારાના પાંચ દીવસો ઉમેરતાં ૩૬૫ દીવસનું વરસ આપણે હાલ ઘણાએક વરસ થયાં ગણતા આવ્યા છીએ તેથી દર વરસે પાંચ કલાક ૪૮ મીનીટ તથા ૪૫ સેકન્ડની કસર ગણત્રીમાં નહીં લેવાથી કેટલીક મુદતનો ફર પડી ગયો છે.

માણસની ફરજો તથા તેના ગુજરવા પછીની હાલત વીશે.

—૦૦—

સૌ—માણસની મુખ્ય ફરજો શું છે ?

જૌ—પેહેલી ફરજ ખોદા તરફની, બીજી માખી તથા બાઈબિંધો તરફની અને ત્રીજી પોતા તરફની.

સૌ—ખોદા તરફની ફરજો શું શું છે ?

જૌ—તે પાક કીરતારે માણસને સારૂ દુન્યામાં અનેક ચીજો પેદા કીધીછે અને માણસ તે સઘલી ચીજોને ઉપયોગમાં લાવી તેનો બોગવટો કરેછે તેના ઉપકારના બદલામાં ખોદાતાલાની દરરોજ બંદગી, સ્તુત અને યાદ કરવી અને તે સાહેબનો હર રાખી આ દુન્યામાં ચાલવું સજ્જવાર છે.

સૌ—તે સાહેબનો ઉપકાર દર રોજ કેવી રીતે માંતરો ?

જૌ—દર રોજ બીજાનાં ઉપરથી ઉડતી વખતે પાક પરવરદગારનું તથા અશો નરતોસ્તનું નામ દેવું. તે સાહેબે આપણને આખી રાત આનંદ અને દુઃખોથી સંભાળીને આપણને પાછાં જીવતાં ઉડાડીને ખોરશીદની રોશની પાછી બખશી અને તે રોશનીથી દુન્યા ઉપરની સઘળી ખરાબ હવા અને રોગો કાઢી નાખી આપણને બીજો નવો દીવસ બખશીઓ તે માટે તે સાહેબને યાદ કરવો.

૨૧૦-એ ફરજ અદા કીધા પછી બીજું શું કરવું ?

૨૧૦-ત્યાર પછી નાહી ઘોઘને આપણાં અંગને પવિત્ર કરવું અને એકાંત જગામાં બેસીને ખોદાની તારીફ કરવા સારૂ દર રોજ બંદગીમાં ગુતાવું જોઈએ અને પછી આપણા ગુજરાનને માટે ઉધમ અને ધંધો રોજગાર કરવો અને પછી પાછા બીછાને જતી વખતે આપણા પેદા કરનાર સાહેબને યાદ કરવો અને આપણાં કામમાં મદદ કરી તેણે આપણું ગુજરાન કીધું અને રાતના ખોઆબ જેવી આસા-એશ આપી માટે તેનો આભાર માની તેનું નામ દઈ ખાખ કરવો.

૨૧૦-માબાપ, ઉસ્તાદ તથા બુજોર્ગોની તરફ તમારી શું ફરજ છે ?

૨૧૦-આપણા માબાપે આપણને જન્મ આપી આપણનું પાલણુ પોષણ કરીને અને હરેક રીતની આપણી જતન કરવામાં તરેહ તરેહનાં દુઃખો ખમીને આપણને મોટાં કીધાં અને ઉસ્તાદ આપણને કેળવણી આપી જ્ઞાન આપ્યું માટે તેઓનો આભાર માનીને તેઓ જે સારી શીખામણો દે તે ઉપર ધ્યાન આપીને ચાલવું અને જે કંઈબી હુકમ ફરમાવે તે હુકમને તાબે થઈ તેઓને હુમેશાં માન આપતા રહેવું અને આપણાથી બુજોર્ગ આદમીને નમીને ચાલવું કેમકે ખોદા તેમાં રાજ રહે છે અને તેના પવિત્ર કાયદાને માન આપ્યા જેવું છે. આપણે જ આપણા માબાપને માન આપીએ અને તેઓના હુ-

ક્રમ પ્રમાણે ચાલીએ તો જ્યારે આપણે મોટાં થઈ આપણાં છોકરાંઓનાં માબાપ થઈએ ત્યારે આપણાં છોકરાંઓ આપણનેખી માન આપી આપણા હુકમ-ને તાબે થાય. દાદાર અહુરમઝદ ફરમાવે છે કે જે કોઈ પોતાનાં માબાપને રાંછ રાખે તેણે મને ખુદી કીધા ખરોખર છે પણ જો કોઈ પોતાનાં માબાપને નાફરમાન થઈને દુઃખ દે અને દલગીર કરે તો મને દલગીર કરવા અને દુઃખ દેવા ખરોખર છે.

સૌ—તમારા પોતાના ધર્મ તરફ કેવી ફરજ અદા કરશો ?

જા—આપણી માનદીયસ્તી દીન ઘણીજ ઉત્તમ છે. અશો જરતોશ્તે એ દીનની જગેજગ ઘણીજ તારીફ ગાઈએ અને એ દીન પાલનારને જરતોશ્તે પોતાનો ખરો દાસ્ત ગણ્યોએ અને ઝાદાતાલા પણ એ દીન ઉપર ચુસ્ત રહેનારને અશો નર મણ્યોએ. વલી એ પવિત્ર દીનમાં ઝાદાતાલાની મહા શક્તીનું ઘણું ખયાન આવેલુંએ અને કુદરતના ખેલનું જ્ઞાન પણ એ દીનની મારફતે આપણે ઘણું મેલવ્યે છીએ માટે એ જરતોશ્તી દીન ઉપર એકીન રાખીને તેનેજ વલગી રહેવું અને ખીજા ધર્મ ઉપર એતેકાદ રાખવો નહી, પણ જરતોશ્તી દીનને હુમેશાં ફેલાવો કરવાનો કોશિશ કરતાં રહેવું એ ઘણી મોટી ફરજ છે.

સૌ—આપણા ભાઈબંધો તરફની થું થું ફરજ છે ?

૪૦-આપણા મજહબની રૂએ માણસ જાતની ફરજ છે કે પોતાનું ભણું કરવા સાથે પારકાનુંબી ભણું કરવું અને આપણા ભાઈબંધોનું સારું ચાહવું તેઓને મદદ કરવી, તેઓને કેલવણી આપવી, તેઓને રોજનો માર્ગ શોધી આપવો, ખદ રાહ ઉપર ચાલતા હોય ત્યાંથી ખસેડીને સારા માર્ગ ઉપર લાવવા, અને અનેક તરેહના બીજા ફાયદા કરી આપવા કેમકે આપણા ધર્મમાં ફરમાવેલું છે કે અગર જો સારી ચાલનાં માણસો પછસા શોધતા આવે (યાને પછસા માગવાની ખાહેશથી આવે.) અથવા અકલ શોધતા (યાને શીખવાની ખાહેશ રાખતા) આવે તો તેઓને પછસા તથા કેલવણી આપવી; (૧) એની મુખ્ય મતલબ એજ કે જો આપણો કોઈબી ભાઈબંધ તં-ગીમાં આવી પડ્યો હોય તો તેને આપણાથી જેમ ખને તેમ મદદ કરીને સુખ આપવું જોઈએ.

૪૦-આપણી પોતા તરફની ફરજ શું છે ?

૪૦-આપણે પોતે પોતાનાં શરીરની સંભાલ રાખવી. આપણી તંદારસ્તીને સારૂ જે ઉપાય લેવા ઘટે તે ઉપર ધ્યાન આપતાં રહેવું, લોકોમાં આપણી આખરૂ યજ્ઞત રહે તેમ કરતાં રહેવું, આપણાં મરણ ખાદ આપણું નામ કાયમ રહે તે માટે કીર્તિ ભરે-લાં કામો કરવાની કોશેશ કરતાં રહેવું.

૪૦-ખીજ આપણુ પોતા તરફની ફરજો કઈ કઈ છે ?

૪૦-સાચું બોલવું—જીહાને—ધિક્કારવું—

આપણી ફરજોમાંની એક અગતની ફરજ સ-
ચ્ચાઈની તરફેન કરવાની છે. આપણે સચ્ચાઈથી ચાલ્યે
તો ખોદા આપણા ઉપર ખુશ થઈ આપણને લાંબી
જીંદગી, રોજી અને સુખ આપે છે. સાચું બોલવાથી આ
પણાં માં આપનું હેત આપણા ઉપર વધે છે, આપણી
આસપાસનાં લોક આપણને ચાહે છે અને દરેક ઠેકાણે
સાચું બોલનારની તારીફ ગવાય છે. તેની બધે ઠેકાણે
કીર્તિ પસરી રહે છે અને જ્યાંબી તે જાય છે ત્યાં ફતેહ
ધામે છે. સાચાં માણસની ઉપર કોઈ ખરાબ ઈરાદાથી
ફાવી શકતું નથી અને ખોદા હમેશાં તેની તરફેનમાં
રહીને કશી વાતે તેને અડચણ કે દુઃખ થવા દતે
નથી પણ તેનો દરજ્જો ઘણો સરસ કરે છે.

એથી ઉલટું જીહા સખુનો બોલનારની હાની
થાય છે. ખોદા તેના ઉપર મેહરબાંન થતા નથી અને
તે માણસ ઉપર કોઈ વિશ્વાસ રાખતું નથી તેથી તે
જીહું બોલનાર બધાંએથી ધિક્કાર પામે છે અને એ-
ખતો પડી જાય છે અને જ્યાંબી જાય છે ત્યાં તે ફજેત
અને બેહુરમત થાય છે અને એમ થવાથી દુન્યાથી
રદ થાય છે માટે જીહાને દુર કરવું અને સચ્ચાઈની હ-
મેશાં તરફેન કરવામાં આપણી અગતની ફરજ જાણવી.

આપણ પોતા તરફની બીજી ફરજ આપણા
મનને કેલવાણી આપવાની છે. આપણા પાક ધર્મમાં
કેલવાણા લેવાનું મોટું ફરમાન છે માટે આપણે વિદ્યા
હાંસેલ કરવી ઘટારત છે, કેલવાણી લીધાથી માણસ સા-

રાં નરસાંના વિચાર સેઠેલથી કરી શકેછે. કેલવણી હાંસેત્ર કીધાથી આપણી દરેક જાતની ફરજ બજાવવા શીખ્યે છીએ. એ ગુણથી કરીને આપણે આપણા પેદા કરનાર સાહેબનું જ્ઞાન મેલવ્યે છીએ. તેની શક્તી અને ખુબીઓની વખાણ કરવાને આપણને સવલ પડે છે. દુન્યાદારીનાં કામ કરવામાં અને પ્રસિદ્ધ માણસ થવાને આપણું શક્તીવાન થયે છીએ. કેલવણીના ગુણથી આપણા ખોદા, માખાપ, ભાઈબંધ, સગાં અને જાતભાઈ તરફ કેમ વરતવું યાને દુન્યામાં નીતિથી કેમ ચાલવું તે સઘલું જાણ્યે છીએ, માટે કેલવણી હાંસેલ કરવી એ આપણી જરૂરની ફરજ છે.

સૌ—એ સિવાય કોઈ બીજી ફરજ તમોને યાદ છે ?

જૌ—બીજી ધણીએક ફરજ આપણને અદા કરવી છે જેવી કે—આપણાં દેશ તથા રાજ કર્તા તરફની, ખેતીવાડીનો વધારો કરી દેશની આબાદાની કરવાની ધર્મનો ફલાવો કરવાની, નીતિ ફલાવવાની, સખાવત કરવી, દરદીઓનાં દરદ ઠાલવાં, પરોપકારનાં કામો કરવાં, નાગાં ભુખ્યાંને અન્ન વસ્ત્ર આપવાં, કોઈનો જાન બંચાવવો, ઉદ્યોગ કરવો, સારા વિચારને વલગી રહેવું, દયા બતાવવી, સારી આખર મેલવો પ્રખ્યાત થવું, મંડલીને તથા દુન્યાને અગતના થઈ પડવું, સારાં કામોમાં ભાગ લેવો, ચોરી કરવી નહી, નીંદા અને ચાડી ચુગલી કરવી નહી, કોઈને દુઃખ દેવું નહી, જીલમ ગુજારવો નહી, કુસંગત છોડી

દેવી, અભીમાન મગરૂરી કે અહંકાર કરવો નહીં, નકારી દેવ છોડવી, અને એ સિવાય બીજા જે અવગુણો હોય તે દૂર કરી સદગુણોથી વરતવાની બીજી ઘણીક ફરજો છે.

૨૦-માણસ ગુજરવા પછી તેના જીવનું શું થાય છે અને તે ક્યાં જાય છે તે વીશે હુક સાર કહી જાઓ ?

જા-માણસના મરી જવા પછી તેના જીવ ત્રણ રાત સુધી જ્યાં તેના બદનને ઘરમાં મુક્યું હોય ત્યાં તેના માથાં તરફની જગા આગલ રહે છે. જો તે માણસ અશો હોય છે તો તેના જીવ ઘણો ખુશ રહે છે અને તેને કશી વાતની ફીકર રહેતી નથી પણ જો તે પાપી હોય છે તો તે ઘણો બીડે છે અને ફીકર કરે છે કે હવે હું ક્યાં જવશ, મારું શું થશે, મને જો પાછો જીવતો કરે તો હવેથી ઘણાં સારાં કામો કરું એવા એવા વિચાર તેને આવે છે; અને ત્રીજી રાતની બામદાદ ચીનવદ પુલ નામનો બેહશતમાં જવાનો માર્ગ લે છે. જો ગુજરનાર શખસ અશો હોય છે તો તેને એક ઘણોજ ખુશબોદાર પવન આવે છે કે જેવો પવન તેણે આ દુન્યામાં કદી દમમાં નહીં લીધેલો હોય. અને પછી એક કુમારી કન્યાના આકારમાં ઘણીજ ખુબસુરત ઓરત તેની નજદીક આવે છે અને પેલાં રવાનને કહે છે કે તેં તનામંદ દુન્યામાં જેવી કરાણી કીધી હતી તેના નમુનાના આએ દખાવ છે. પછી તેના ઇનસાફ થાય છે અને તે ખુબસુરત ઓરત તેને આગલ ચલાવીને લઈ જાય છે તે વખતે ચીનવત પુલ ઘણો પોહોલો થાય છે જેથી પેલું

શ્વાન સેહેલથી તેના ઉપરથી પસાર થાયછે, પછી
 ખેડુમન અમશાસ્પંદ મુણેરી તખ્ત ઉપરથી ઉઠીને
 આદરમાન આપી સામે લેવા આવેછે અને તેને
 મુખારકબાદી આપતાં કહેછે કે તનેામંદ દુન્યામાં ઘણી-
 ક લાલચ અને પાપી કામોને હુઠાવીને તમેા આથે
 મીનોઈ જેહાંનમાં આવ્યા તો તમારાં ધનભાગ્ય !
 ત્યાર પછી તેને અહુરમજ્દની નજદીક લઈ જાયછે
 જ્યાં ગુજરી ગયલાં અશો માણસોના જીવ રહેછે
 અને ત્યાં તેને અમૃતનું પ્યાલું પાયછે, અને તે
 ખેડુશતમાં ઘણાં સુખ સાથે આસાએશ ભોગવેછે.—
 જો ગુજરનાર માણસ પાપી હોય છે તો તેના હકમાં
 એથી ઉલટુજ થાયછે. જ્યારે તેના જીવ ત્રીજી રાત-
 ની ખામદાદે ચીનવત પુલ ઉપર જાયછે ત્યારે તેને
 ઘણોજ ગંધાતો પવન આવેછે જે તેનાંથી ખમાઈ
 શકાતો નથી અને પછી એક ઘણીજ બદ સુરત આ-
 રત-ખુંધી, લુલી, લંગડી ઇત્યાદી એખોથી ભરેલી—તે
 ની સનમુખ આવેછે અને પેલાં પાપી માણસને ક-
 હેછે કે તેં તનેામંદ દુન્યામાં જે પાપી કરમેા કીધાં
 તેના નમુનાનેા આ દેખાવ છે. પછી તેના ધનસાફ
 થાયછે અને ચીનવત પુલ એટલો તો ધરીની ધાર
 જેવો ખારીક થાયછે કે તે ઉપર તેનાથી ચલાતું
 નથી અને ત્યાંથી તે દોજખમાં ટુટી પડેછે જ્યાં તેને
 લોહી તથા પૈનું પ્યાલું પાય છે અને દોજખનેા
 સરદાર જે હેરેમન તે તેને ઉલટો ડપકો આપેછે કે
 તેં અહુરમજ્દની રોટલી નીમક ખાઈને હમારી તર-

ફેણતું કામ શું કરવા કીધું ? ત્યાર પછી હમેશ સુધી દાજખના અંધારા ગારમાં તે રવાન દુઃખ ભોગવતું રહે છે અને એક દીવસ ગુજરેછે તે એટલો તો કંટાલા ભરેલો અને લાંબો લાગેછે કે જાણે સતાવન વરસ ગુજરીઆં હોય. એ વિગેરે ખીજાં ઘણાએક દુઃખો તેને ખમવાં પડેછે. (૧)

૨૦-માણસના ગુજરવા પછી તેનાં સગાં વહાલાં રડે તો આપણા ધર્મ પ્રમાણે તે ગુનાહ ભરેલું છે કે નહીં ? અને ગુનાહ ભરેલું છે એવું તમારા ધ્યાનમાં આવે છે કે નહીં ?

જો-જે રડે તો બેશક ગુનાહ લાગે અને આપણી સાધારણ અકલે વિચારતાં માનવામાં પણ આવેછે કેમકે ખોદાતાલાએ તેને પેદા કીધું અને તેણેજ તેને પાછું બોલાવી લીધું તેથી આપણને રડવું ઘટારત નથી. જે કે માણસોને ઘણો વખત સુધી તેની સાથે રહેવાથી તેના તરફ પ્યાર દોડેછે અને તેના જવાથી દલગીરી ઉત્પન્ન થાય છે તેથી સખુરી થઈ શકતી નથી એ ખરું છે, તોપણ રડવું ઘણું નામુનાસેખ છે. કારણ કે જે જગોએ બેસીને રૂદન કરેછે તે જગા અથવા મકાનની અંદર યજ્ઞ અમ-શાસ્ત્રપંદાનું આવડું જવું કમ થાયછે તેથી તે મકાનમાં વસનારાં આદમીઓનાં સુખનો ઘટાડો અને દુઃખમાં વધારો થાય છે. (૨)

---

(૧) યશત ફેગમેન્ટ ૬૦ ૧ થી તે ૩૮ સુધી તથા પહેલવી વીરાકનાયું (૨) પરગરદ ૬ જ ૫૦, ૧૧ મા.

જરતોશ્તી ધર્મને લગતાં પુસ્તકો વીશે.

—૦૦—

સૌ—અવસ્તાનાં પુસ્તકો આગમજ કોટલાં હતાં ?

જૌ—એકવીસ અને તેને એકવીસ નુસ્કને ના-
મે સર્વ કોઈ ઓલખતા હતા અને ઓલખે છે.

સૌ—એ પુસ્તકોના નામ શા ઉપરથી રાખ્યાં
હતાં અને તે ક્યાં નામો છે ?

જૌ—યથાઅહુવૈર્યોના એકવીસ ઓલો ઉપરથી
એ પુસ્તકોનાં નામો રાખ્યાં હતાં જેવાં કે—યથા ;
અહુ; વૈર્યો; અથા; રતુશ; અશાત્; ચીત્; હચા; વ-
ધેઉશ; દજદા; મનઘો; રકચોથનનામ્; અંધેઉશ; મ-
બદાઈ; ક્ષત્રમચા; અહુરાઈ; આ; યિમ્; દ્રેગુખ્યો ;
હૈત્; વાસ્તારેમ્.

સૌ—એ એકવીસ નુસ્કના કોટલા ભાગ કી-
ધા હતા ?

જૌ—ત્રણ ભાગ; સાત પુસ્તક ખંધે દુન્યાની
ખાખદા વીશે, સાત પુસ્તકો ધર્મને લગતાં, અને સાત
રાજદવારી ખાખદ તથા વિદ્યા હુનરને લગતાં હતાં.

સૌ—એ ખંધાં પુસ્તકો હાલ આપણી પાસે છે ?

જૌ—તે સઘલાં પુસ્તકો સંપૂર્ણ હાલતમાં રહ્યાં
નથી પણ ‘દદત્’ નામનું પુસ્તક આખું મલે છે અને
બીજાં પુસ્તકોના થોડો થોડો ભાગ મલે છે.

સૌ—ત્યારે બીજાં પુસ્તકોનું શું થયું ?

જૌ—આપણા વડવાઓનું જ્યારે ઈરાનમાં રાજ

હું તે વખતે ગ્રીસ દેશના સીકંદર પાદશાહે તથા
દ્વાર પછી મુસલમાન લોકોએ ચઢાઈ કરી તો વખ-
તે કીના રાખી આપણા ધર્મના પુસ્તકોનો નાશ કરી
હોનો તેથી આપણી પાસે બધાં પુસ્તકો રહ્યાં નથી.

સૌ-‘દદત્’ નામના પુસ્તકમાં શું શું છે ?

જૌ-વંદીદાદ, યજ્ઞશને અને વીરપરદ છે.

સૌ-વંદીદાદની કેટલી પરગરદ છે ?

જૌ-બાવીસ.

સૌ-યજ્ઞશનેના કેટલા ‘હા’ (એટલે પાઠ) છે ?

જૌ-બોતેર.

સૌ-વીરપરદના કેટલા કરદા છે ?

જૌ-બાવીસ.

સૌ-એ સિવાય બીજા કંઈ અવસ્તા છે કે નહીં ?

જૌ-હા છે; ખોરદેહ અવસ્તા, વીરતાપ નું-
સ્કની આઠ પરગરદ, તથા દામદાદ નુસ્કનો થોડો
ભાગ, તથા હાદોખત નુસ્કની ત્રણ પરગરદ એ સિ-
વાય કેટલાંક પેહલવી પુસ્તકોમાં દાખલા તરીકે
બુદા બુદા નુસ્કના ફકરા લખેલા મળે છે.

સૌ-ખોરદેહ અવસ્તામાં નીઆયશ કેટલી
અને યરત કેટલી છે ?

જૌ-ખોરદેહ અવસ્તામાં નીઆયશ પાંચ છે
અને યરત બાવીસ છે.

સૌ-તે નીઆયશ કઈ કઈ છે ?

જૌ-ખુરશેહ નીઆયશ, મેહર, માહાખોખ-
તાર, અરવીસુર, અને આતશની નીઆયશ.

સૌ—યશોના નામો આપો?

જૌ—અહુરમજ્દ યશત, હુપંતગ, અરદીમિહુશત,
ઝારદાદ, આવાં, ઝારશેદ, મહાતીર, ગોશ, મેહર,
સરોશ હાદોખત, તથા રાતની વડી સરોશ યશત, ર-
શને, ફરવરદીન, ઝેહુરામ, રામ, દીન, અરશીશવંગ
આશતાદ, જમ્યાદ, વનંત, હોમ, અને સીરોજ યશત.

ધરાન દેશ તથા અવસ્તામાંથી મલતા ધરાનના પાદશાહો વીશે.

—૦૦—

સૌ—અવસ્તા પ્રમાણે પૃથ્વી ઉપર કેટલા ખં-
ડ છે ?

જૌ—સાત ખંડ છે, જેને હુખતકેશ્વર કહેછે.

સૌ—તેઓનાં નામ આપો.

જૌ—અરેજહિ, સવહિ, કૃદધ્રૂશુ, વીદધ્રૂશુ,
વોહરખરેશ્તી, વોહરજરેશ્તી, ખનિરથખામી. (૧)

સૌ—અવસ્તામાં મુખ્ય દેશોનાં નામ આવે છે
તે કયાં ?

જૌ—અઘર્થનામ્ દખ્યુ (ધરાનદેશ), તૂઘર્થનામ
દખ્યુ (તુર્કસ્તાન), સઘરિયનામ્ દખ્યુ (સિરિઆનો
મુલક), સાઘનિનામ્ દખ્યુ (ચીન દેશ), દાહીનામ્ દખ્યુ
(?) એ વિગેરે બીજા કેટલાક દેશો છે. (૨)

(૧) પરગરદ ૧૯ મી. ક્ર. ૩૯ મો. (૨) ફરવરદીન
યશત. ક્ર. ૧૪૩ મો.

સૌ—અવસ્તામાં કયા પહાડોનાં નામ મલેછે ?

જૌ—અવસ્તામાં ૨૨૪૪ પહાડોની સંખ્યા જાણાવેલી છે તેમાંના કેટલાકનાં નામ:—હરખેરજ-ઘતિ (અલખુર્જ), હુકેરે, ખનવંત્, રઝેવંત્ અસ્તવંત્, હિંદ્, અરેન્નર, ઉશીધ, એરેશ્ચ, એ વિગેરે બીજા (૧)

સૌ—અવસ્તામાં કયા કયા દર્યાનાં નામો આવેછે ?

જૌ—ગોહરકશ, કાંસુ, પુષ્પતિક, એવાં નામો આવે છે.

સૌ—અવસ્તામાં કઈ નદીઓનાં નામ મલેછે ?

જૌ—અર્ધા, દાઘતિ, રંઘા, ચેચસ્ત, વીતંગુહધતિ વિગેરે બીજા કેટલીકનાં નામો મલેછે.

સૌ—પેહલવેહેલી વસ્તી કયાં અને કયાં શહેરમાં થઈ ?

જૌ—ઇરાન દેશનાં ઇરાનવેજ નામનાં શહેરમાં પેહલવેહેલી વસ્તી થઈ હતી, પછી વસ્તીનો વધારો જેમ જેમ થતો ગયો તેમ તેમ લોકો બીજાં શહેરમાં જઈ વસ્યાં, એ વીજોનો ખોલાસો વંદીદાદની પેહલી પરગરદમાં આવે છે.

સૌ—અવસ્તા પ્રમાણે ઇરાન કયા ખંડમાં આવેલું છે ?

જૌ—ખનિરથખામી નામના ખંડમાં છે.

સૌ—ઇરાન શબ્દનો અર્થ શું ?

જૌ—ઇરાન એટલે દીનદાર તથા ભલા લોકોનું રહેઠાણ.

સૌ-દુન્યામાં પેહેલું આદમી કોણ પેદા થયું હતું ?

જૌ-ગયોમરદન (ગયોમર્દ)

સૌ-એ શબ્દનો અર્થ શું ?

જૌ-મરવા લાયક જીંદગી અથવા ખાકી જીંદગી ધરાવનાર.

સૌ-ગયોમર્દને વાસ્તે અવસ્તામાં કંઈ લખાણ આવેલું છે ?

જૌ-અવસ્તામાં તેને વીશે એમ આવે છે કે સઘલા ઇરાનીઓનો તે ખાપ હતો એટલે કે ઇરાનીઓ તેનાથી ઉતરેલા હતા અને અહુરમજ્દની પેહેલ વહેલી શીખામણ તેણે સાંભલી હતી. (૧)

સૌ-ગયોમર્દ કયા ધર્મ પાલતો હતો ?

જૌ-મજ્દીયસ્ની ધર્મ યાને જોદાને માનવાનો ધર્મ પાલતો હતો.

સૌ-આપણા વડવાઓ કયાં વસ્તા હતા ?

જૌ-ઇરાન દેશમાં.

સૌ-આપણને 'પારસી' શા ઉપરથી કહે છે ?

જૌ-ઇરાનમાં સાસાન્યાન તોખમના પાદશાહ અરદેશીરે પોતાની મુખ્ય રાજધાની 'પાર્સ' નામનાં શેહરમાં સ્થાપી હતી તે શેહર ઉપરથી આપણને 'પારસી' કરીને કહે છે.

સૌ-અસલી ઇરાનીઓ કેવી રીતની જીંદગી ગુજારતા હતા ?

૪૦-પેહેલાં તેઓ શીકાર મારીને તથા ફલ ફલાદી ખાઈને પોતાનું ગુજરાન કરતા હતા, પછી તેમાં મુધારો કરીને ગાય ઢોરોને પાલીને તેઓનાં દુધ ઉપર ગુજરાન કરવા લાગા અને એવી રીતે ભરવાડી અવસ્થામાં દહાડા કાઢતા હતા; પછી તેઓએ ખેતી કરવા માંડી અને અનાજથી પોતાનું ગુજરાન કરવા લાગા તેથી અનાજ તથા ખેતીની સંભાલ રાખવાને તેઓને એકજ ઠેકાણે રહેડાણ કરીને રહેવું પડ્યું, પણ એની આગમજ તેઓ એક જગાએથી બીજી જગાએ શીકારને માટે ભટકતા હતા.

૪૦-અસલના ઈરાનીઓ પોતાના બચ્ચાંઓને કેવી રીતની કેલવણી આપતા હતા ?

૪૦-તેઓ પોતાનાં બચ્ચાંઓને ભણેલા લાયક દસ્તુરના હાથમાં સોંપતા હતા અને ઘણીક તરેહની સારી તરબીઅત આપતા હતા પણ મુખ્ય કરીને તેઓને સાર્યું ખેલતાં, ઘોડાપર બેસી બાણતાં શીખવતા હતા અને લડાઈમાં જોઈતી તાલીમ આપતા હતા.

૪૦-આગલા ઈરાની પાદશાહે પોતાનો સને કેમ ગણતા હતા ?

૪૦-દરેક પાદશાહ જ્યારે તખ્ત ઉપર આવતો ત્યારે નવેસરથી પોતાનાં રાજનો સને ગણતો હતો.

૪૦-જરેતોશ્તી પાદશાહેના વખતમાં કોઈ શખ્સ ગુનાહ કરે તો તેને કેવી રીતની સજા થતી હતી ?

૪૦-જેમ હાલના વખતમાં ગુનેહગારને 'જેલ'-

માં મોકલીને કામ કરાવેછે તેમ રસ્તા સમારવા, પુલો બાંધવા, તથા ધર્મનાં મકાનોમાં જોઈતી ચીજો પુરી પાડવાની તેઓને ફરજ પાડતા હતા—જેમકે આતશ બેહરામને સારૂ લાકડાં કપાવીને તેના ભારા મંગાવતા—અને એ વિગેરે બીજાં લોક ઉપયોગી કામો તેઓ પાસે કરાવતા હતા.

સૌ—ઇરાનમાં પેગંબર સાહેબ જરતોશ્તના વખતમાં ક્યાં ક્યાં ખાનદાનો વખાણાયલાં હતાં ?

જૌ—સ્પિતમાનનું, હવોવનું, અને નોદરનું ખાનદાન.

સૌ—સ્પિતમાનનાં ખાનદાનમાં કયા વખાણાયલા પુરૂષો હતા ?

જૌ—જરતોશ્ત, મેદીઓમાહ, પોરોશસ્પ, પેતરસ્પ વિગેરે.

સૌ—હવોવના ખાનદાનમાં કયા પુરૂષો વખાણાયલા હતા ?

જૌ—જમાસ્પ ફરશોસ્ત્ર, જરતોશ્તની ઓરત હવોવી ઇત્યાદિ.

સૌ—નોદરના ખાનદાનમાં કોણ હતા ?

જૌ—તુસ, અઉર્વતસ્પ (લોહરાસ્પ), વીરતાસ્પ, (કએ ગુશ્તાસ્પ) ઇત્યાદિ.

સૌ—ઇરાનમાં કયા કયા વંશના પાદશાહો રાજ કરી ગયા હતા ?

જૌ—પાંચ વંશના પાદશાહો રાજ કરી ગયાછે—

જેવાકે પેશદાદયાન, કેઆન્યાન, હુખામન્યાન, અશ-
કાન્યાન અને સાસાન્યાન.

સૌ—જમશેદ પાદશાહનું રાજ કેવી રીતનું હતું?

જૌ—ઘણી આબાદી ભરેલું હતું તેના વખ-
તમાં મરકી રોગ તાવ વિગેરે દુઃખો નહી હતાં—એના
વખતમાં રૈયતને હરેક પ્રકારનું સુખ હતું.

સૌ—જમશેદના બાપનું નામ શું?

જૌ—વીવંધાન.

સૌ—જમશેદ પાદશાહે પોતાની વસ્તીના માણુ-
સોના કેટલા ભાગ કીધા હતા?

જૌ—ચાર ભાગ કીધા હતા—પેહેલામાં અથો-
રનાન એટલે દાનાવ દસ્તુરો તથા મોખેદો હતા, બી-
જમાં રથેસ્તાર એટલે પાદશાહ પેહલવાન તથા સીપાઇઓ
હતા—ત્રિજમાં વાસીઓસ એટલે ખેડુત લોકો હતા—
ચોથામાં હુતોક્ષ એટલે વેપાર વાણુજ વિગેરે ધંધો
કરનારા લોકો હતા.

સૌ—જમશેદે જે ગુફા બનાવ્યા હતા તેનું
નામ શું?

જૌ—વરે-જમ-કુદ.

સૌ—એ ગુફા બાંધવાનું કારણ શું?

જૌ—દુન્યામાં વરસાદ તથા ખરકથી એક ભારે
ખરાબી થનાર હતી તેની અગમચેતી પાદશાહ જમ-
શેદને થઈ હતી જેથી તેણે એક બચાવ ભરેલી જગા
બાંધીને તેમાં સારી ખસલતનાં લોકો, સારાં ગ્રહ પાનો
જનવરો અને પક્ષીઓના જમાવ કરી રાખ્યા હતા.

અને પછી તે ભારે ખરાબી જે દુન્યાની ઉપર એક મોઠી રેલ આવવાથી થઈ હતી તે દુર થવા પછી તે ગુફા માંહેલાં માણસોથી દુન્યા પાછી શરૂ થઈ હતી. (૧)

સૌ—જમશેદના વખતમાં આપણા ધર્મને લગતી શું નીશાનીઓ હતી ?

જૌ—સુદરેહુ તથા કુસ્તી જમશેદના વખતથી આણુ થઈ હતી.

સૌ—અવસ્તા પ્રમાણે જમશેદ કેટલાં વરસ રાજ કીધું ?

જૌ—૧૦૦૦ વરસ સુધી.

સૌ—પાછલથી જમશેદ પાદશાહની કુવી અવસ્તા થઈ ?

જૌ—પહેલાં તે એણે ઘણી જહોજલાલી ભરેલી રીતે રાજ કીધું હતું પણ પાછલાં વખતમાં તે બુઝા સખુનો વાપરવા લાગો તેથી અને મગરૂરી ઘણી કરવા લાગો તેથી તેની સઘલી કીર્તી જતી રહી. (૨)

સૌ—તુર્કસ્થાનના કયા પાદશાહો ઇરાનના કદા દુશમન હતા ? અને અવસ્તામાં આવતાં તેઓનાં નામો જણાવો ?

જૌ—અફરાસ્યાબ અને અર્જસ્પ જેઓને અવસ્તામાં કુંદ્રસે અને અરેજ્સ્પ કરીને કહે છે.

---

(૧) વંદીદાદ પરગરદ ખીજી, (૨) જમ્યાદ ૨૨૧ કુ ૩૬મો.

સૌ—કયા કયા વખાણાયતા પાદશાહ તથા પુરુષોએ બંદગી કીધી હતી અને તેઓને શું શું મોરાર હાંસેલ થઈ હતી ?

જૌ—હોશંગ, તેહમુરસ, જમશેદ, જોડક, રેદુન, કેરેસાસ્પ, અફરાસ્યાબ, કાવુસ, કેબુશર, તુસ પેહલવાન, વેસેના છોકરાઓ, વફરોનવાજ, જામાસ્પ, અષવજદના છોકરાઓ, નોદરનાં ખાનદાનનો વીસ્ત-ઉરશ, ગોસ્ત ફર્યાન, જરનોસ્ત, કએ વીસ્તાસ્પ, જરીર, અર્જસ્પ, હોમ દ્રારમી, પાદશાહ અર્ધવિસાર અને બીજા પેહલવાનોએ બંદગી કીધી હતી.

સૌ—કઈ કઈ વખાણાયેલી આરતોએ બંદગી કીધી હતી ?

જૌ—હુતોશી (ગુસ્તાસ્પની બાતુ) અને હવોબી (જરનોસ્તની બાતુ)

સૌ—હોશંગે બંદગી કીધી તેમાં તેણે શું મોરાર ચાહી હતી ?

જૌ—હું સર્વથી સરસ પાદશાહ શાહ અને જહુગરો દેવો અને જુલમગાર માણસોને હું ઠાણ તથા માજદરાનના દેવોનો નાશ કરું અને બીજાં એવું માંગ્યું કે સઘલા દેવો મારીથી બીહીને મને તાબે થાય પણ હું તેઓથી બીહીને તાબે નહીં થાઉં.

સૌ—તેહમુરસે બંદગી કરીને શું માંગ્યું હતું ?

જૌ—હું સઘલા દેવો, જહુગરો અને જુલમગાર માણસોને દુર કરું અને ત્રીસ વરસ સુધી અંધમંદ ન્યુશને મારો ઘોડો કરીને તેની ઉપર હું બેસી રૂં.

સૌ—‘અંત્રમઘન્યુશને મારેઃ ઘોડો કરૂં’ એટલે શું ?

જૌ—એટલે અંત્રમઘન્યુશ જે દુન્યાનો નાશ કરનાર છે તેને લગતા પુરા હવસો જે મારાં દીલમાં હોય તેને દાખી નાખું અને મારા ઉપર ફાવવા નહીં દેઉ.

સૌ—જમશેદ બંદગી કીધી ત્યારે તેણે શું મોરાદ આપી ?

જૌ—હું સૌથી સરસ પાદશાહ થાઉં અને જલુગર, જુલમગાર માણસોને તથા દેવોને મારું અને દેવોની દોલત ફાયદો વૃષ્ટી અને વૃદ્ધિ છીનવી લેઊં અને અહુરમજ્દની પેદાયશમાં ટોડાંની વૃદ્ધિ કરું, માણસોને વગર દુઃખના કરું, અને અહુરમજ્દની પેદાયશમાંથી ભુખ, તરશ, તાપ, સરદી, ખુદાપો અને મોત એ બધાંને દુર કરું અને જ્યાં સુધી હું પાદશાહી કરું ત્યાં સુધી માણસો તથા દેવોને સુખી હાલતમાં રાખું.

સૌ—જેહાકે બંદગી કીધી તેમાં તેણે શું મોરાદ માંગી ?

જૌ—તેણે એવું આહું કે દુન્યાનાં સઘણાં માણસોને મારી નાખું પણ તેની મોરાદ પ્રમાણે તેને મલ્યું નહીં.

સૌ—ફરેદુને બંદગી કરીને શું માંગ્યું ?

જૌ—તેણે એવું આહું કે જુલમગાર જેહાક જે દુન્યાનો નાશ કરેછે તેને હું મારું અને તેના જુલમને દુર કરું અને તે (જેહાક) જમશેદ પાદશાહનાં ખાનદાનની બે ઝોરનો—શેહરનાજ અને અરનાવાજને લુટી લઈ ગયાછે તેઓને હું છોડવી લઈ આવું.

સૌ-કેરેસાસ્યે બંદગી કરતાં શું મોરાદ ઈચ્છી હતી ?

જૌ-ગંધર્વ નામનો જોરાવર દેવછે તેને મારું અને મારા ભાઈ ઉર્વાક્ષને હિતાસ્ય નામના શખસે મારી નાખ્યોછે તેના કીનામાં હું તેને મારું.

સૌ-અકૂરાસ્યાએ બંદગી કરવામાં શું મોરાદ ચાહી ?

જૌ-તેણે એવું ચાહ્યું કે ઇરાન દેશના લોકોની કીર્તિ હું છીનવી લેઉં પણ તેના માગવા પ્રમાણે તેને મોરાદ હાંસેલ થઈ નહી.

સૌ-કાવુસે બંદગી કરીને શું માંગ્યું ?

જૌ-હું સૌથી સરસ પાદશાહ થાઉં અને જુલમગાર માણસો, જદુગરો અને દેવોને મારી હટાવું.

સૌ-કેપ્તુશરએ બંદગી કીધી તેના બદલામાં શું મોરાદ માગી ?

જૌ-તેણે એવું માગ્યું કે હું સધલા જદુગર, દેવ તથા જુલમગાર માણસોનો નાશ કરું અને સૌથી સરસ ઘોડેસવાર થાઉં અને તુરાની અકૂરાસ્યાબ જે મારી સામે લડવા આવેછે તેને હું મારી હટાવું, અને જુલમથી માર્યા ગયલા સ્થાવક અને અગ્રેસરનો તેના ઉપર કીનો લેઉં.

સૌ-તુસ પેહલવાને બંદગી કરીને શું માગ્યું ?

જૌ-હું ‘ક્ષત્રસૌક’ દરવાજા આગલ ‘વેસેના’ છોકરાઓને મારું અને તુરાન દેશના લોકોને લડાઈમાં મારી હટાવું.

સૌ-વેસેના છોકરાઓએ (હોમાન અને બાર-
માને) શું મોરાદ ચાહી ?

જૌ-તુસ પેહલવાનને લડાઈમાં હમો મારીએ
અને ધરિન દેશના લોકોને મારી હટાવ્યે, પણ તે-
ઓની તે મોરાદ બર આવી નહી.

સૌ-વધ્રનવાજે બંદગીના બદલામાં શું મોરાદ
માગી ?

જૌ-તેણે એવું માગ્યું કે હું મારા રસ્તામાંથી
ભુલો પડ્યો છું ત્યાંથી મારે ઘર સહી સત્તામત પોંહાંયું
તેવું થાએ.

સૌ-જમારૂં બંદગી કીધી તેનો બદલો શું
માગ્યો ?

જૌ-તેણે એવું માગ્યું કે જેમ આગત્તા ધરિની
ઓ કીર્તિભરેલાં કામો કરી ગયાછે તેમ હું પણ કરું અને
દુરમનોનું લશકર આવે તેની અગમચેતી મને મલે

સૌ-અપવજનના છોકરાઓએ બંદગી કરીને
શું ઇચ્છ્યું ?

જૌ-તુરાની લોકોનો જુલમગાર ટોલો જે દાનવ
નામનો છે તેઓને હમો મારી હટાવ્યે.

સૌ-નોદરનાં ખાનદાનના વીસ્તારિસે (તુસના
ભાઈ ગસ્તહમે) બંદગી કીધી તેમાં શું મોરાદ માગી ?

જૌ-તેણે એવું ચાહ્યું કે મારાં માથાં ઉપર જે-
ટલા બાલ છે તેટલા દેવોને મેં માર્યાછે તેથી વીતંગુ-
હાતિ નદીની પગડીના બિયાબાન જંગલને તું આ-
બાદ કર.

